Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הײַנט 8 זײַטען

NAJER FOLKSBLAT

פּרײַז 15 גראָשען

נײַער פֿאָלקסבלאַט

№ 276 | Łódź, Wtorek, 2 grudnia 1930 r. | אכטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאַג י״ב כסלו תרצ״א | № 276

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פֿון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

הײַנט ווערט געשאַפֿען די נײַע רעגירונג

ווארשא, 1. (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) פֿון זיכערע קוועלען גיט מען איבער, אַז אין משך פֿון הײַנטיגען, דינסטאַג׳דיגען טאָג וועט אויפֿגעבויט ווערען די נײַע רעגירונג.

געכטען האָט זיך שטאַרק געקאָכט אַרום דער שאַפֿונג פֿון נײַעם קאַבינעט.

וואַהרשײַנליך וועט דער צוזאַמענשטעל פֿון נײַעם קאַבינעט זײַן לויט ווי מען האָט אָנגעוויזען אין אָנהויב פֿון דער הײַנטיגער וואָך. מיניסטער זאַלעסקי זאָל אָבער בלײַבען אויף זײַן אַמט אַלס אויסערן-מיניסטער צוליב דער שווערער לאַגע, וואָס עס האָט זיך געשאַפֿען צוליב דער דײַטשער נאָטע וועגען פּוילען.

אַלס וויצע-אויסערן-מיניסטער זאָל אַרײַן אין קאַבינעט דער פּוזק. בעק.

אַמנעסטיע פֿאַר די אַרעסטירטע דעפּוטאַטען

וואַרשא, 1. (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין די סיים-קולואַרען האָט זיך נעכטען פֿאַרשפּרייט אַ קלאַנג, אַז בײַ דער ערעפֿענונג פֿון סיים און סענאַט וועט אין די רעדעס פֿון מלוכה-פּרעזידענט זיך געפֿינען אַ שטעל וועגען אַמנעסטיע פֿאַר די אַרעסטירטע דעפּוטאַטען.

יודישע סענאַטאָרען פֿון דער מלוכה-ליסטע

ווארשא, 1 (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע האָט, אויף דער נעכטיגער זיצונג פֿאַרטיילט די מאַנדאַטען צום סענאַט.

פֿון די יודען זענען בעשטימט געוואָרען מענדעלסאָן און לעווענהערץ.

נײַע האַנדעלס-טראַנזאַקציעס פֿון די סאָוויעטען אין לאָדז

וואַרשא, 1. (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די סאָוויעטישע האַנדעלס-מיסיע אין וואַרשא האָט בדעה צו מאַכען נײַע גרויסע בעשטעלונגען פֿון סחורות אין די פּוילישע פֿאַבריקען.

אינמיטען דעצעמבער פֿאָהרט די מיסיע קיין לאָדז, זגערזש, און טאָמאַשאָוו.

הכנות צו דער ערעפֿנונג פֿון סיים און סענאַט

וואַרשא, 1. (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) ווי בעוואוסט וועט די ערעפֿנונג פֿון סיים און סענאַט פֿאָרקומען דעם 9. דעצעמבער.

דער סיים וועט געעפֿענט ווערען 4 אַ זייגער בײַטאָג און דער סענאַט — אַביסעל שפּעטער.

נעכטען האָט מען שוין אין דער סיים-געבײַדע גענומען צוגרייטען צו דער אַרבייט פֿון נײַעם סיים.

די קלובען האָבען זיך אויך שוין גענומען צוגרייטען זייערע נײַע לאָקאַלען אין סיים-בנין, אַזוי אַז נעכטען האָט זיך שוין געקאָכט אין דער סיים-געבײַדע וואו עס האָט לעצטענס געהערשט אַ טויט-שטילקייט.

וואָס פּאַריזער „זשורנאַל" דערצעהלט וואָס עס קומט פֿאָר אין רוסלאַנד

פּאַריז, 1. (ספּ. טעל.) „זשורנאַל" ברענגט אַ בעריכט פֿון זײַן מאָסקווער קאָרעספּאָנדענט, וועלכער שרײַבט, אַז די קלאַגען וועגען אַ מאַסענהאַפֿטע קאָנטר-רעוואָלוציע געגען סטאַלינען זענען נישט בעגרינדעט. אַ שווערען קריזיס לעבט איבער די אָנפֿיהרונג פֿון קרעמעל, צוליב דעם, וואָס מען האַלט, אַז דער 5-יאָהר-פּלאַן האָט זיך נישט אײַנגעגעבען האָט דאָס אָפּגעשוואַכט סטאַלינס אויטאָריטעט.

ווײַטער דערצעהלט דער קאָרעספּאָנדענט, אַז צווישען די פֿאָלקס-קאָמיסאַרען מיט ריקאָווען בראש איז ענטשטאַנען אַ בונד געגען סטאַלינען און פֿאָדערט צו רופֿען אַ סאָוויעטען-קאָנגרעס.

סטאַלין זאָל האָבען געלאָזען אַרעסטירען אַ רייהע אָנגעזעהענע פּערזענליכקייטען. אַלע אַרעסטירטע האָבען געזאָלט דערשאָסען ווערען, נאָר ג.פּ.או. האָט נישט אויסגעפֿיהרט דעם בעפֿעהל.

וואָראָשילאָוו האָט אינטערווענירט בײַ סטאַלינען לטובת די אַרעסטירטע און ער זאָל אַפֿילו האָבען געדראָהט מיט אַ מאַרש פֿון דער רויטער אַרמעע אויף מאָסקווע.

מען מאָהנט ענערגיש אײַן שטײַער-חובות

ווארשא, 1 (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) מען האָט זיך גענומען ענערגיש אײַנצומאָהנען שטײַערען.

אין משך פֿון דער לעצטער וואָך האָט מען אין וואַרשא געמאַכט 12.000 פּפֿענדונגען, פֿאַר שטײַער-חובות.

די טעג זאָל אַ ספּעציעלע דעלעגאַציע אינטערווענירען בײַ דער רעגירונג וועגען אָפּשטעלען דאָס רעשיגע אײַנמאָהנען פֿון די שטײַער-חובות בײַ דער איצטיגער קריטישער סיטואַציע.

קיין יודישער וויצע-מיניסטער וועט נישט זײַן

וואַרשא, 1. (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) ווי עס שטעלט זיך אַרויס האָבען נישט קיין שום יסוד די קלאַנגען וועגען בעשטימען אַ יודישען וויצע-מיניסטער.

ענגלאַנד נישט בעטייליגט אין דער אַקציע געגען די סאָוויעטען

ערקלערט הענדערסאָן אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

לאָנדאָן, 1. (ספּ. טעל.) הענדערסאָן האָט מאָנטאָג מיטגעטיילט אין פּאַרלאַמענט, אַז די ענגלישע רעגירונג האָט אונטערגענומען אַ דיפּלאָמאַטישען שריט בײַ דער סאָוויעטישער רעגירונג בנוגע דער בעהויפּטונג, אַז ענגלאַנד האָט זיך בעטייליגט אין אַן אַקציע געגען די סאָוויעטען.

הענדערסאָן לײַקענט אָפּ די דאָזיגע בעהויפּטונג און האָט ערקלערט, אַז דער ענגלישער באָטשאַפֿטער אין מאָסקווע איז בעאויפֿטראָגט געוואָרען פֿאָרצושטעלען דער סאָוויעטישער רעגירונג די שטעלונג פֿון דער ענגלישער רעגירונג און איצט וואַרט מען אויף דער מיטטיילונג פֿון ענגלישען באָטשאַפֿטער אין מאָסקווע.

ס׳ווערען בעסערט די אונטער-האַנדלונגען

צווישען דער ציוֹנ. אַגענץ און דער ענגלישער רעגירונג

לאָנדאָן, 1. (יט״א טעלעגראַפֿיש) ווי „דיילי הערלאַלד" טיילט מיט זאָלען הײַנט פֿאָרטגעזעצט ווערען די אונטערהאַנדלונגען צווישען דער ענגלישער רעגירונג מיט דער יודישער אַגענץ.

ווי בעוואוסט זענען די אונטערהאַנדלונגען איבערגעריסען געוואָרען נאָכדעם, ווי די יודישע אַגענץ האָט געשטעלט אַ רייהע פֿאָרמולירטע פֿאָדערונגען און האָט פֿאַרלאַנגט אויף זיי אַ קאָנקרעטע תשובה.

דער לאַדזער ניימאַן

זאָל ווערען פּרעסע-שעף בײַם אויסערן-מיניסטעריום

וואַרשא, 1 (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויפֿ׳ן אַמט פֿון פּרעסע-שעף בײַם אויסערן-מיניסטעריום ווערט אַרויסגערוקט צווישען אַנדערע אויך די קאַנדידאַטור פֿון בעל יועץ ניי-מאַן (אַ לאָדזער) פֿון דער פּוילישער אַמבאַסאַדע אין פּאַריז.

טראָצקי אין אָסלאָ

אָסלאָ, 1. (טו) ווי די צײַטונגען מעלדען איז טראָצקי פֿרײַטאָג אָוונד אָנגעקומען קיין אָסלאָ, ער האָט זיך פֿאַרשריבען אין גראַנד-האָטעל אַלס ד״ר בראָונשטיין.

מלוכה-פּרעזידענט קאָנפֿערירט

מיט׳ן מיניסטער קוויאַטקאָווסקי און גענ. סאָסנקאָווסקי

ווארשא, 1 (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נעכטען נאָכמיטאָג האָט דער מלוכה-פּרעזידענט, צום צווייטען מאָל, קאָנפֿערירט מיט׳ן מיניסטער קוויאַטקאָווסקי און גענ. סאָסנקאָווסקי.

די דאָזיגע קאָנפֿערענץ ווערט בריייט קאָמענטירט אין די פּאָליטישע קרײַזען.

מאַטושעווסקי וועט נישט זײַן

פֿינאַנץ-מיניסטער אין נײַעם קאַבינעט

ווארשא, 1 (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין די פּאָליטישע קרײַזען האָט מען נעכטען אָנגערופֿען אַלס קאַנדידאַטען אויף פֿינאַנץ-מיניסטער די נעמען: קלאַרנער, סטאַשינסקי און גליוויץ.

אַ פֿאַקט איז, אַז מיניסטער מאַטושעווסקי וועט אין פּולק. סלאַוועקס קאַבינעט נישט אַרײַן.

יעזשי שאַניאַווסקי בעקומט

די ליטעראַרישע פּרעמיע פֿון וואַרשא

ווארשא, 1 (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די ליטעראַרישע פּרעמיע פֿון וואַרשאַ, האָט דער מאַגיסטראַט בעשטימט דעם שריפֿט-שטעלער יעזשי שאַניאַווסקי פֿאַר זײַן ווערק „אַדוואָקאַט און רויזען.

די פּרעמיע בעשטעהט פֿון 20 טויזענד זל.

קלײנהענדלער - פֿעראײן פֿון האַלעס און מערק
איז לאָדז, אַגראָדאָווע 10.

הײַנט, דינסטאַג, דעם 2-טען דעצעמבער ד. י. 8 אַ זייגער אָוונד קומט פֿאָר אין פֿעראײנס-לאָקאַל

אַ דרינגענדע פֿערזאַמלונג

פֿון אַלע מיטגלידער. אויף דער טאָג-אָרדנונג:

די פֿראַגע פֿון נײַעם רעגירונגס-פּראָ-יעקט צו העכערען דאָס דירה-געלד

מיטגלידער קומט פּינקטליך!
די פֿערוואַלטונג.

זעהר וויכטיג פֿאַר אַלע
הערינג-הענדלער

די פֿירמע „HURTOŚLED" פּלאַץ-קאָשטשעלני 7

פֿערקויפֿט אויפֿ׳ן גאַנצען חודש גרודזשען די בעסטע יאַרמוטער הערינג פֿון אַלע ערשטקלאַסיגע טראַדע-מאַרקען, ווי: W. S. S. און I. M. P. Leslie און אַנדערע

צום פּרײַז פֿון 130 זל. טין. אַגאַנצע

די בעסטע מאַטיעס-הערינג קאָסטען 100 זל. אַ ½ טין

„HURTOŚLED"
Plac Kościelny 7, tel. 188-43

אַנאָנסען אין „נײַעם פֿאָלקסבלאַט" האָבען דעם גרעסטען ערפֿאָלג.

מאַשין-מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פֿרישע און דינע ווי אויך מצה-מעהל, אײער-פֿערפֿעל און סוכאַרקעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם

מיר עמפּפֿעהלען צו יעדער צײַט אונזער גוט-בע-קאַנטע און פֿרישע געבעקסען פֿון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערניע

ב. ווײַנבערג

38 פּעטריקאָווער 38
טעל. 143-82

KAŻDY GROSZ
WYDANY NA WALKĘ Z GRUŹLICĄ
SOWICIE SIĘ OPŁACA

אינטערווענץ פון גראף סקירמונט

און 1000 נייע סערטיפיקאטען קיין א״י פאר פוילישע יודען

לאנדאן, 1. (יט״א טעלעגראפיש) מיט א צייט צוריק האט דער פוילישער אמבאסאדאר אין לאנדאן גראף סקירמונט, אין נאמען פון דער פוילישער רעגירונג אינטערווענירט אין ענגלישען אויסערן־מיניסטעריום, הלמאי ס׳איז אפגעשטעלט געווארען די עמיגראציע קיין א״י.

גראף סקירמונט האט אנגעוויזען, אז העכער 2000 יודען אין פוילען האבען ליקווידירט זייערע געשעפטען און זיך געקליבען ארויסצופאהרען קיין פאלעסטינא אויפ׳ן גרונד פון די סערטיפיקאטען, וואס זענען בשעתו ארויסגעגעבען געווארען און שפעטער אין מאי צוריקגעצויגען געווארען. דאס מיניסטעריום האט אין זיין תשובה דעם אמבאסאדאר סקירמונט אויסגעדריקט די פערוואונדערונג ווי אזוי אזוי פיל מענשען האבען געקענט בעוויזען צו ליקווידירען זייערע געשעפטען אין פערלויף פון א פאר טעג פון׳ם ארויסגעבען די סערטיפיקאטען ביז זיי זענען צוריקגעצויגען געווארען. אגב, ווערט ווייטער אנגעגעבען אין דער תשובה — האט דאס מיניסטעריום איצט ארויסגעגעבען דער יודישער אגענץ פרישע 1480 סערטיפיקאטען, פון וועלבע 1000 וועלען ווארשיינליך אויסגענוצט ווערען פאר פוילישע יודען.

ווארשא, 1. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דאס אויסערן־מיניסטעריום האט בעטראכט דעם ענטפער פון דער ענגלישער רעגירונג אויף דער אינטערווענץ פון אמבאסאדאר סקירמונט און איז געקומען צום אויספיהר, אז די איצטיגע סערטיפיקאטען ערלעדיגען נישט דעם ענין פון די, וועלכע האבען געזאלט עמיגרירען קיין פאלעסטינא אויפ׳ן חשבון פון די מאי־סערטיפיקאטען.

ס׳איז מעגליך, אז דער פוילישער אמבאסאדאר אין לאנדאן סקירמונט זאל נאך א מאל אינטערווענירען אין דער פראגע.

די וואהלען צו דער יודישער קהלה

האבען געבראכט סענסאציאנעלע רעזולטאטען

בערלין, 1. (יט״א טעלעגראפיש) נעכטען זענען פארגעקומען וואהלען צו דער בערלינער יודישער קהלה, אין וועלכער די ליבעראלען האבען געוועלטיגט איבער 100 יאהר. צום ערשטען מאל האבען זיי בעת די לעצטע וואהלען פערלוירען זייער מעהרהייט.

די נעכטיגע וואהלען האבען געבראכט סענסאציאנעלע רעזולטאטען: די ליבעראלען האבען ווידער דערגרייכט א מעהרהייט: זיי האבען בעקומען 41,000 שטימען און 24 מאנדאטען; די פאלקס פארטיי (ציוניסטען) 26,000 שטימען און 15 מאנדאטען, די פועלי־ציון — 1 מאנדאט, די מיטעל־פארטיי — 1 מאנדאט, די אונפארטייאישע — 1 מאנדאט, די ארטאדאקסען, וועלכע האבען אין דער פריהערדיגער קהלה געהאט א בעדייטענדע פראקציע האבען נישט אדורכגעפיהרט אפילו זייער שפיץ קאנדידאט נתן בירנבוים. א דורכפאל האט אויך געהאט די דייטש ליסטע (עקסטע אסימילאטארען) וואס בעציהט זיך פיינדליך צו די מזרח־יודען, אויך די ביידע ליסטעס פון די מזרח־יודען האבען נישט אדורכגעפיהרט קיין איין קאנדידאט.

מלוכה־סעקרעטאריאט פאר נאציאנאלע מינדערהייטס־ענינים

דעפ. ד״ר ראזמארין קאנפערירט מיט די אוקראינער

לעמבערג, 1. (טעלעפאניש) היינט פריה איז דא אנגעקומען דעפ. ראזמארין, וועלכער האט אפגעהאלטען א רייה געשפרעכען מיט פערטרעטער פון די אוקראינער. צווישען אנדערע האט ער קאנפערירט מיט׳ן ד״ר באזיל, וועלכער דארף איבערנעהמען דעם פארזיץ פון „אונדא״ אויפ׳ן ארט פון ד״ר לעוויצקי.

ווי בעוואוסט איז ד״ר ראזמארין א קאנדידאט איבערצונעמען דעם אמט פון מלוכה־סעקרעטאר פאר מינדערהייטס־ענינים. די ביז איצטיגע אפטיילונג פאר נאציאנאלע ענינים ביים אינערן־מיניסטעריום זאל סקאסירט ווערען און מיט אלע נאציאנאלע פראגען וועט זיך פערנעמען דער מלוכה־סעקרעטאריאט פאר נאציאנאלע מינדערהייטס פראגען ביים מיניסטארען־ראט.

הגם ד״ר ראזמארין האט נישט געוואלט קיינעם אינפארמירען איבער׳ן רעזולטאט פון די קאנפערענצען, שמועסט מען פונדעסטוועגען אין די פאליטישע קרייזען, אז די קאנפערענצען מיט די אוקראינער זענען געווען נוגע די דערמאנטע פראגען.

די רעגירונג האט בדעה צו געבען די אוקראינער דעם צווייטען ארט אין דערמאנטען מלוכה־סעקרעטאריאט.

מיט אנ׳אויסנאהם פאר יודען

א נייער ביל וועגען צוואנג־זונטאג רוה

לאנדאן, 1. (יט״א טעלעגראפיש) דא איז אדורכגעפיהרט געווארען א נייער ביל וועגען צוואנגס־זונטאג־רוה. דער געזעץ מאכט אנ׳אויסנאהם פאר יודען, וואס פייערן שבת.

אין ניו־קאסטעל איז אדורכגעפיהרט געווארען א בעשלוס, אז פון 1. יאנואר 1931 וועלען אלע פריזירער־אנשטאלטען מוזען זיין געשלאסען זונטאג. אנ׳אויסנאהם איז געמאכט געווארען פאר די יודישע געשעפטען, וואס רוהען שבת.

לאיד דזשארדזש, הערבערט סעמועל

און די דערגענצונגס־וואהלען אין ווייטשעפעל

לאנדאן, 1. (יט״א טעלעגראפיש) די אגיטאציע פאר די ערגענצונגס־פארלאמענט־וואהלען, וואס דארפען פארקומען אין ווייטשעפעל היינטיגען מיטוואך, ווערט אלץ שטארקער.

נעכטען איז דא פארגעקומען א מיטינג פון די ליבעראלען, אויף וועלכען ס׳איז ארויסגעטראטען לאיד דזשארדזש. ער האט אנגעוויזען, אז ער איז עס געווען דער, וואס זייענדיג ענגלישער פרעמיער האט די באלפור־דעקלאראציע איינגעשלאסען אינ׳ם א״י מאנדאט און האט שטענדיג אונטערשטיצט די שטרעבונג פון יודישען פאלק צו זיין ווידער אויפלעבונג.

הערבערט סעמיועל האט צוגעשיקט א בריף צום מיטינג, אין וועלכען ער שרייבט, אז די ליבעראלע פארטיי האט שטענדיג געהאנדעלט אין הסכם מיט די יודישע אינטערעסען.

פולק. סלאוועק וועט קאנפערירען

מיט די פיהרער פון דער אפאזיציע

ווארשא, 1 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין די סיים־קולוארען קורסירען ווייטער פערשידענע ווערסיעס און קלאנגען בנוגע דעם פארשטעהענדען נייעם קאבינעט פון פולק. סלאוועק.

אזוי למשל האט מען איבערגעגעבען, אז פולק. סלאוועק וועט אפהאלטען קאנפערענצען מיט די לידערס פון די אפאזיציאנעלע פארטייען, איידער ער וועט אננעהמען אנ׳ענדגילטיגע דעציזיע וועגען שאפען א נייע רעגירונג.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט איינער פון די אנפיהרער פון צענטראלעוו ערקלערט, אז אזוי לאנג ווי דאס העכסטע געריכט וועט נישט בעטראכטען די פראגע וועגען די מיסברויכען ביי די וואהלען קאן נישט זיין קיין רייד וועגען קיין שום אונטערהאנדלונגען, אדער געשפרעכען מיט׳ן פולק. סלאוועק.

בארליצקי ווערט היינט בעפרייט

ווארשא, 1 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט ווערט בעפרייט פון תפיסה דער ארעסטירטער בארליצקי. נאכדעם ווי זיין אדוואקאט האט נעכטען אריינגעטראגען פאר איהם די קויציע פון 10 טויזענד זל.

שטרייק אין די ענגלישע קויהלען־גרובען

לאנדאן, 1 (ספ. טל.) דער שטרייק אין די ענגלישע קויהלען־גרובען נעמט וואס ווייטער אן אנ׳ערנסטען כאראקטער. הגם נאך נישט אין אלע קויהלען־גרובען איז מ׳ין צוגעטרעטען צום שטרייק, פערגרעסערט זיך אבער בסדר די צאהל שטרייקענדע ארבייטער.

מארשאלעק פילסודסקי וועט זיך ווידמען אויסשליסלעך מיליטערישע ענינים

ווארשא, 1. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין צוזאמענהאנג מיט די ווערסיעס, וואס קורסירען וועגען דעם, מארשאלעק פילסודסקיס אפזאגען זיך פון מאנדאט צום סיים, האט נעכטען דער בעבע־קלוב פערעפענטליכט אנ׳ערקלערונג, אז דאס אפזאגען זיך פון מאנדאט דורך מארשאלעק פילסודסקי איז געשעהען צוליב דעם, וואס די מאנדאטען צום סיים און סענאט קאן נישט זיין פערבונדען מיט׳ן אמט פון גענעראל־אינספעקטאר פון דער ארמעע, וואס פערלאנגט פולשטענדיג אונפארטייאישקייט און אונאפהענגיגקייט. מארשאלעק פילסודסקי וויל אויסשליסליך זיך ווידמען מיליטערישע ענינים, דעריבער האט ער נישט געקאנט אננעהמען די מאנדאטען צום סיים און סענאט.

מארשאלעק פילסודסקי וועט זיין אין גענף

אויף דער סעסיע פון דער פעלקער־ליגע

ווארשא, 1. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די רייזע פון מארשאלעק פילסודסקי קיין אויסלאנד ווערט שוין אינטענסיוו צוגעגרייט. דער מארשאלעק וועט פאהרען אין ציוויל־מלבושים און וועט אויך בעזוכען גענף און בייוואוינען די סעסיע פון דער פעלקער־ליגע בעת מען וועט בעהאנדלען די פראגע וועגען פוילען.

א חוץ דעם וועט מארש. פילסודסקי אפהאלטען א רייה פאליטישע קאנפערענצען.

גענ. סאסנקאווסקי האט שאנסען צו ווערען קריגס־מיניסטער

וארשא, 1. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין די סיים־קולוארען האט מען היינט גערעדט אז גענ. רידז—שמיגלי און גענ. סאנסקאווסקי זענען קאנדידאטען אויף דער טעקע פון קריגס־מיניסטער.

די גרעסטע שאנסען האט גענ. סאסנקאווסקי, צוליב דער פערטרויערליכער קאנפערענץ, וואס ער האט אפגעהאלטען מיט׳ן מלוכה־פרעזידענט אין שלאס.

א שפאגעל נייע פאגראמען אין רומעניען

בוקארעשט, 1. (יט״א טעלעגראפיש) דעפ. לאזאר האט בעקומען א מיטטיילונג, אז אין מאראמערעסיגעט זענען אויסגעבראכען אנטי יודישע עקסצעסען.

דעפ. לאזאר האט אינטערווענירט אין אינערן־מיניסטעריום און האט בעקומען די פערזיכערונג, אז ס׳וועלען באלד ארויסגעגעבען ווערען די נויטיגע פעראָרדנונגען.

די לאגע אין מארמארעסיגעט איז ערנסטער דערפאר, וואס די אגיטאציע פיהרט דארט אן דער ארטיגער גלח.

איבערראשענד נייעס פאר יעדען סוחר!

אויב איהר האט נויטיג צו זענדען אייערע סחורות נאך ווארשא, אדער צו ברענגען סחורות פון ווארשא, און ווילט שנעל, רעעל און גוט בעהאנדעלט ווערען? זאלט איהר זיך נאר ווענדען צו דעם בעוואוסטען

עקספעדיציאנס־הויז

„SPEDHANDPOL"

wł. SALOMON GOLDKORN

ŁÓDŹ, Piotrkowska 26 — tel. 116-47 i 114-50

Warszawa, Nalewki 13 — tel. 209-07

דאן קאנט איהר שוין זיכער זיין, דאס אייערע טראנספארטען וועלען פינקטליך געליפערט ווערען. און אלס דאנקבארקייט אייערע גוטע פריינד רעקאמענדירען, דאס נאר דורך די אויבענגענאנטע פירמע זאלען זיי זייערע טראנספארטען איבערשיקען.

קאנסום

ביי דער „ווידזעווער מאנופאקטור"

54 ראקיטשינער 54

עמפפעהלט אייגענע סחורות, זאווי פון אנדערע ערשטקלאסיגע פאבריקען

צו געבויגע פאבריקס־פרייזען

רעשטלעך, סעקונדא, בראקען, בארבאנען, פלאנעלקעס און אנדערע ווידזעווער סחורות

דאמען־וועש

מענער־וועש

וואלענע דאמען־סחורות

וואלענע מענער־סחורות

זיידען־ווארען גרויס אויסוואל.

וועלוועטען

שטרימף fil d'Ecosse און זיידענע

שקארפעטען

הענדשקעס

שיך

באטען און קאלאשען

זעמטליכע גאלאנטעריע־ווארען

מענער־אנציגער

מענער־פאלטענס

וואלענע טיכ״עך

קאלאניאל־ווארען

דערנעהרונגס־ווארען

דאס קויפען פערפליכטעט נישט

מיר בעטען די ג׳ קונדשאפט צו בעזוכען אונזער ניי־ערעפענטען, דעם רייך־פערזעהענעם קאנסום

ראקיטשינער 54. צופאהר מיט די טראמוויי׳ען 10 און 16

„נייער פאלקסבלאט“

א וויכטיג מיטעל
אין קאמף געגען קריזיס

איינינע רעגירונגען איבערן אויס אַ שטאַרקען דרוק אויפ׳ן האַנדעל און אינדוסטרי, זיי זאָלען רעדוצירען די פרייזען פון אַלע כמעט אַרטיקלען. אזוי קומט עס פאָר, למשל, אין דייטשלאנד.

ביי אונז זענען צוויי דריטעל פון דער בעפעלקערונג לאַנדאַרבייטער, וועמענס פראָדוקטען עס זענען זעהר ביליג. ווען די פרייזען פון די אינדוסטרי־אַרטיקלען ווערען נישט פערקלענערט, מוז פערקלענערט ווערען די גאָכפראַגע אויף זיי. ווער עס אָבסערווירט דעם האַנדעל, ספּעציעל אין דער לעצטער צייט, דער מוז פעסטשטעלען, אַז די אומזאַצען זענען ווייטער קלענער געוואָרען. אין נאַרמאַלע צייטען זענען די חדשים אקטאָבער, נאָוועמבער און דעצעמבער — אַ פעריאָד פון גרויסע אומזאַצען, דאָס זענען חדשים פון בעלעבטען סעזאָן, דערווייל זעהט ביי אונז אויס, אַז ס׳וואָלט געווען נאָכ׳ן סעזאָן, די סיבה פון מאַנגעל פון אומזאַצען איז נישט בלויז דער ווירטשאפטליכער קריזיס, די אונמעגליכקייט איינצוקויפען סחורות צוליב דעם קאָלאָסאַלע חילוק אין די פרייזען צווישען די אינדוסטרי־אַרטיקלען און לאַנדווירטשאַפטליכע פראָדוקטען.

די דאָזיגע דיפערענץ איז נישט די שולד פון סוחר. דער סוחר וואָלט פערקויפט זיין סחורה אַפילו מיט היזק, ווען ער וואָלט געהאַט קונים. די סוחרים שטיקען זיך צוליב מאַנגעל אין קרעדיט, דערפאר זענען זיי גרייט צו פערקויפען זייערע סחורות פאַר יעדען פרייז, אבי צו קאָנען אויסקויפען די וועקסלען און בעצאָהלען די פערלעגענע שטייערן.

אָבער אַפילו די סחורה וואָס ווערט פערקויפט מיט היזק, איז צו טייער פאַר׳ן קאָנסומענט. דאָס איז נישט די שולד פון סוחר, נאָר פון די „געבונדענע“ פרייזען, וואָס זענען איינגעפיהרט געוואָרען דורך די קאַרטעלען. די פּאָליטיק פון די קאַרטעלען אויפ׳ן געביט פון די פרייזען שטעהט אין ווידערשפרוך מיט די אינטערעסען פון אונזער לעבען אין מוז ראַדיקאַל געענדערט ווערען.

די פיהרער פון די קאַרטעלען און סינדיקאַטען וועלכע קאָנטראָלירען אַ זעהר בעדייטענדען טייל פון אונזער פּראָדוקציע, זעהען, ווי דער אינערליכער מארק ווערט ביי אונז אַלץ ענגער. עס העלפט נישט און ס׳וועט נישט העלפען, די פראָפּאַגאַנדע וועלכע עס פיהרען אַ רייה סינדיקאַטען, ווי דער צוקער־סינדיקאַט, צעמענט, אייזען, הייוועך־סינדיקאַט, א.אַ.וו. די בעסטע אָפּזאַץ־פּראָפּאַגאַנדע איז די ביליגקייט פון דער סחורה. עס וועלען נישט העלפען קיין רעקלאַמעס, אויב די סחורה איז טייער די בעסטע און זיכערסטע רעקלאַמע איז רעדוקציע פון די פרייזען. אָבער ווער עס פערטיידיגט, ביים אַלגעמיינעם פאַלען פון די פרייזען אויף רויה־שטאָפען, די סטאַביליזאַציע פון די פרייזען פון פאר צוויי יאָהר, דער לעגט אומזיסט קאָסטען אויף פּראָפּאַגאַנדע פון אָפּזאַץ.

דער אַרגומענט פון די קאַרטעלען און סינדיקאַטען, אַז דאָס הויבען פון די פרייזען אויף צוקער, קויהלען, אייזען און נאַפט־פראָדוקטען איז בשעתו דורכגעפיהרט געוואָרען מיט דער הסכמה פון דער רעגירונג, וואָס דאָס בעווייזט, אַז די מלוכה קאָנטראָלירט די פרייזען פון די קאַרטעלען, איז ביים היינטיגען טאָג נישט איבערצייגענד, ווען אין אַנדערע לענדער ווערען די פרייזען אויף קויהלען רעדוצירט אויף כמעט צעהן פראצ. און פון אייזען אויך אויף 8—10 פראצענט.

די אויפגאַבע פון די אַרבייטס־וואַרשטאַטען איז צו בעזאָרגען די קאָנסומענטען מיט מעגליך ביליגע פראָדוקטען; ווען די אַרבייטס־וואַרשטאַטען ערפילען נישט די דאָזיגע אויפגאבע, מוז די מלוכה זיי צווינגען דאָס צו ערפילען. דאָס קאָן מען לייכט טון מיט דער הילף פון צאָל־פּאָליטיק, נאַטירליך איז אַ לויז־מאַכונג פון אונזער צאָל־שוץ אַ געוועהר מיט אַ דאָפּעלטער שאַרף, דאָס קאָן ברענגען צו אַ פּאַסיווען האַנדעלס־בילאַנס. אָבער דערפון איז נישט געדרונגען, אַז די קאַרטעלען און סינדיקאַטען דאַרפען נישט רעדוצירען די פרייזען. עס מוז קומען אַ רעדוקציע פון די פרייזען, אויף די קאַרטעליזירטע אַרטיקלען, און דאָס וואָס גיכער. דאָס איז איינס פון די מיטלען, אויף צו בעקעמפען דעם קריזיס.

ל. נ.

די פראגע פון דער ווילנער „סלאווא“
און דער ענטפער פון „ראבאטניק“

די ווילנער מאנארכיסטיש־סאנאטארישע „סלאָוואָ“ שטעלט אַ קלאָרע קשיא: אָט זענען אַ רייה אַרעסטירטע געוו. דעפוטאַטען שוין צוריק אינדערהיים, פאַרוואָס זשע איז עפּעס אַזוי שטיל! פאַרוואָס דערצעהלען זיי נישט, וואָס איז געווען אין בריסק? ווי אַזוי מ׳האָט די דעפוטאַטען דאָרט בעהאַנדעלט? פאַרוואָס גיבען די אָפּאָזיציע־בלעטער נישט קיין אינטערוויאוען מיט זיי, קיין אויפקלערונגען, קיין איינדרוקען?

ציטירענדיג דעם אַרטיקעל פון „סלאָוואָ“, פרעגט דער „ראָבאָטניק“, וואָס איז דאָס אייגענטליך: נאַאיווקייט, אָדער ציניזם? און אין אַן אַרטיקעל א. נ. „איין וואָרט“ שטרייכט אונטער דער אָרגאַן פון פּ.פּ.ס., אַז קיין שום פערשטענדיגונג צווישען „זיי און אונז“, ד. ה. צווישען דער סאַנאַציע און דער אָפּאָזיציע קאָן שוין מעהר נישט זיין, ווייל צווישען די ביידע לאַגערן ליגט דאָס וואָרט „בריסק“.

„דאָס דאָזיגע וואָרט, שרייבט דער „ראָבאָטניק“, וועט שוין קיינער נישט אויסשטרייכען; היינט רעדען דאָס וואָרט אַרויס שטיל די מיילער פון אַרבייטער און פּויערים; אָדער עס וועט גיך קומען אַ צייט, ווען דאָס וואָרט וועט אַ דונער טון איבער דער גאַנצער פּוילישער ערד, וועט אויפדעקען דעם אמת און וועט אַ שפּיי טון אין פנים דער פערקויפטער פרעסע.

„איינינע פון אייך שפּעטשען היינט וועגען געגנזייטיגער פערצייהונג. קיין פערצייהונג וועט נישט זיין! זי וואָלט געמוזט אַריבערגעהן איבער איין וואָרט — בריסק! אָבער דאָס איז אַ צובריייטער תהום.

„עס זענען געווען לעגענדעס, וואָס זענען געשטאָרבען אויף די שלאַכט־פעלדער; עס זענען געווען לעגענדעס, וואָס זענען געשטאָרבען אין שטילען גערויש פון פערגעסונגס־בלעטער, ס׳וועלען זיין לעגענדעס, וואָס וועלען שטאַרבען אונטער

דער לאַסט פון איין וואָרט — בריסק!

„אָט דאָס איינע וואָרט שליסט אין זיך איין דעם כבוד פון פּראָלעטאַריאַט. עס האָבען געשוויגען און עס שוויגען פראָפעסאָרען און געלעהרטע; עס האָבען געשוויגען און עס שוויגען ליטעראַטען און פּאָעטען; עס שוויגט — דערווייל — דער גרויסער המון פון דער גאַס. אָבער עס זענען נאָך פערהאַן מענשען, וועלכע קאָנען נישט פערגעסען. זאָלען פאַריבערגעהן חדשים און יאָהרען. זאָלען זיך אָפּטון טויזענדער זאַכען. וויפיל מאָל עמיצער פון אייך וועט צו אונז אויסשטרעקען די האַנד, וועלען מיר ענטפערען מיט איין וואָרט — בריסק!

„איין וואָרט, בלויז איינס, אָבער ס׳איז אַזוי גרויס, ווי פּוילען, אַזוי שרעקליך, ווי די פערצווייפלונג פון די מאַסען, איין וואָרט — בריסק!

„ס׳וועט נישט זיין קיין פערצייהונג! ס׳קאָן נישט זיין — שוין קיין מאָל נישט!“

וויטערדיגע רעוואלוציעס איז פראצעס
וועגען דער געפּלאנטער אינטערווענץ געגען רוסלאנד

קאָוונאָ, 1 (טאג). אויף די פערהאַנדלונגען אין גרויסען פּראָצעס פון דער „אינדוסטרי־פּאַרטיי“ זענען ווייטער געגעבען געוואָרען ערקלערונגען וועגען דער פראַנצויזישער טעטיגקייט לגבי סאָוויעט־רוסלאַנד.

דער הויפּט־אָנגעקלאָגטער פּראָפ. ראַמזין האָט ערקלערט, אַז אין יאָהר 1927 האָט ער אין פּאַריז געפיהרט אונטערהאַנדלונגען מיט׳ן פירשט מיעשטשערסקי און ריאַבושינסקי, וועלכע האָבען איהם געזאָגט, אַז דער אַנטייל פון פראַנקרייך אין אַנטיסאָוויעטישען בלאָק איז אַ בעשלאָסענע זאַך און, אַז ס׳איז געבילדעט געוואָרען אַ קאָמיסיע פון פראַנצויזישען גענעראַל שטאַב, כדי צוצוגרייטען די מיליטערישע אַקציע געגען רוסלאַנד. מיעשטשערסקי האָט איהם אַ חוץ דעם געזאָגט, אַז דער געוו. מיניסטער אַשער האָט זיך בעזונדערס אינטערעסירט מיט די קאָסטען פון אַזאַ אונטערנעהמונג. ווייטער האָט ראַמזין ערקלערט, אַז ס׳איז אַ ליגען דאָס, וואָס ווערט פערשפּרייט אין אויסלאַנד, אַז די ערקלערונגען פון די בעשולדיגטע זענען אויסגעצוואונגען געוואָרען דורך דער ג.פּ.או.

דאַן איז אַריינגעפיהרט געוואָרען אונטער אַ שטרענגער וואַך דער פּראָפעסאָר אָסאַדטשי, געוו. מיטגליד פון „וו.צ.י.ק.“ און אָנקלאָגער אין בעזר המטען שאַכטינאַי פּראָצעס.

אָסאַדטשי דערצעהלט, אַז ער איז צוגעטרעטען צו דער אינדוסטרי־פּאַרטיי אין יאָהר 1929, ווען ר׳איז געוואויר געוואָרען, אַז פראַנקרייך פּלאַנט אַ מיליטערישע אינטערווענץ, אין וועלכער זאָלען זיך געזאָלט בעטייליגען 600 טויזענד סאָלדאַטען דערונטער פּוילישע און רומענישע. דער קאַמף האָט געזאָלט אונטערשטיצט ווערען פון ענגלישען פלאָט. די אינטערווענץ האָט געזאָלט פאָרקומען אין יאָהר 1930, אָבער פראַנקרייך איז דערצו נישט געווען צוגעגרייט און אַ חוץ דעם איז נישט פאָרגעקומען דער ערוואַרטעטער אויפשטאַנד פון די פּויערים.

צום סוף האָט אָסאַדטשי ערקלערט, אַז אויב דער רעוואָלוציאָנערער טריבונאַל וועט איהם שענקען דאָס לעבען, וועט ער ווייטער בלייבען אין דינסט פון סאָוויעטען־פערבאַנד.

שטורמישער פארוואהל־קאמף אין ווייטשעפעל
דעם לייבאר־קאנדידאט און די לייבאר־רעדנער לאזט מען נישט קומען צום ווארט

לאָנדאָן, (יט״א). מיטוואָך, דעם 3־טען דעצעמבער, קומען פאָר אין ווייטשעפעל די צוגאָבפאַרלאַמענט־וואַהלען. אין די לעצטע טעג האָט זיך דער וואַהל־קאַמף בעזונדערס פערשאַרפט. עס האַנדעלט זיך כסדר וועגען געווינען די יודישע שטימען. דער לייבאָר־קאַנדידאַט דזשעמס האל איז אויף איינינע פאַרוואַהל־פערזאַמלונגען אויסגעפייפט געוואָרען דורך די יודישע אַרבייטער אין ווייטשעפעל. איינמאָל האָט ער זאָגאַר געמוזט פערלאָזען די פערזאַמלונג, נישט קענענדיג קומען צום וואָרט, צוליב די כסדר׳דיגע פייפערייען און אויסרופען געגען דער לייבאָר־רעגירונג צוליב איהר א״י־פּאָליטיק.

די לייבאָר־פּאַרטיי האָט געלעגט מעהר געוויכט אויף די אַרויסטרעטונגען פון יודישען לייבאָר־דעפוטאַט מיכאל מארקוס (שטאַמט פון אַ פּויליש שטעטעל). ער איז געשיקט געוואָרען אַגיטירען אויף פאַרוואַהל־פערזאַמלונגען פאַר יודישע ווייטשעפעל־וועהלער. אויך דעפּ. מאַרקוס׳ען ווערען כסדר געשטעלט פראַגען וועגען דער א״י־פּאָליטיק. אויף איין פאַרוואַהל־פערזאַמלונג האָט ער ערקלערט, אַז די אונטערהאַנדלונגען מיט דער יודישער אַגענץ זענען אָפּגעלייגט געוואָרען נישט צוליב דער שולד פון דער רעגירונג, נאָר אויפ׳ן פערלאַנג פון ד״ר וויייצמאַן, וועלכער האָט זיך וועגען דעם געווענדעט צו דער רעגירונג. גלייכצייטיג, האָט דעפּ. מאַרקוס מיטגעטיילט, אַז די רעגירונגס־קאָמיסיע, וואָס פיהרט די אונטערהאַנדלונגען, האָט איבערגעשיקט ד״ר וויייצמאַנען אַ דאָקומענט, וועלכער וועט, ווי ער גלויבט, בערוהיגען די אויפגערעגטע יודישע געמיטער. דעפּ. מאַרקוס האָט דערבייי פערזיכערט, אַז ער האָט אַליין געזעהן דעם דאָזיגען דאָקומענט.

דער דאָזיגער פאַרוואַהל־מיטינג איז געווען דער גרעסטער, וועלכען ווייטשעפעל האָט ווען עס איז געזעהען. צום מיטינג זענען געקומען אַן ערך 2000 מאַן. העכער טויזענד מאַן זענען געבליבען אין דרויסען. נישט קענענדיג אַריינגעהן. דער מיטינג איז גערופען געוואָרען דורך די „פּועלי־ציון“, וועלכע שטיצען דעם לייבאָר־קאַנדידאַט. הגם עס איז געווען געמאָלדען אין דער פרעסע, אַז עס וועלען אַרויסטרעטען ד״ר ארלאזאראוו, שפּרינצאק און אינזש. קאַפּלאַנסקי, איז דאָך קיינער פון זיי נישט געקומען צוליב דער לאַגע, וואָס האָט זיך געשאַפען אַרום די אונטערהאַנדלונגען מיט דער רעגירונג.

אין משך פון דעם מיטינג זענען אַלע לייבאָר־רעדנער געצוואונגען געוואָרען איבערצורייסען זייערע רעדעס. עס איז יעדעס מאָל ענטשטאַנען אַ געוואַלדיגער טומעל און עס זענען געפאַלען אויסרופען: „מיר ווילען נישט הערען די לייבאָר־רעדנער“, „ווייטשעפעל וועט שוין קיינמאָל נישט וועהלען קיין לייבאָר־קאַנדידאַט“, „די לייבאָר־רעגירונג האָט אונז פערראַטען“ א. ד. גל. אין משך פון אַ שעה צייט האָט קיין איינעם פון די רעדנער זיך נישט איינגעגעבען צו בערוהיגען דעם עולם. יעדער רעדנער איז בעגעגענט געוואָרען מיט געשרייען „אַראָפּ“! „מיר גלויבען מעהר נישט דער לייבאָר־פּאַרטיי“.

לסוף איז אַרויסגעטרעטען דעפּ. הערי סנעל, דער לייבאָר־מיטגליד פו ןדער שאו־קאָמיסיע, ער האָט זיך געווענדעט צום עולם און געבעטען איהם אויסהערען אַלס פריינד פון יודען. דער פערזאַמעלטער עולם האָט זיך בערוהיגט. עס זענען דערביי געפאַלען אויסרופען, וואָס האָבען געדאַרפט אויפקלערען, אַז מען וועט איהם אויסהערען בלויז צוליב דעם רעספּעקט צו איהם פערזענליך, אָבער נישט אַלס לייבאָר־דעפּוטאַט. אָבער אויך הערי סנעל איז תיכף איבערגעריסען געוואָרען נאָך עטליכע ווערטער וועגען דער א״י־פּאָליטיק. אין דער לויפט האָבען אָנגעהויבען פליהען שטוהלען און שטעקענס. פּאָליציי האָט געמוזט אינטערווענירען. דריי טומלער זענען אַרעסטירט געוואָרען. אָבער דעפּ. סנעל האָט געמוזט פערלאָזען די טריבונע, נישט האַלטענדיג קיין רעדע. אויפ׳ן מיטינג האָט מען געלאָזט רעדען בלויז דעפּוטאַט מאַרקוס׳ען, וועלכער האָט גלייך פון אָנהויב ערקלערט, אַז ער פערורטיילט דאָס ווייס־בוך. נאָך איהם האָט גערעדט דער גענעראַל־סעקרעטאַר פון דער לייבאָר־פּאַרטיי מ. ביווין, וועלכער האָט אויך געהאַלטען אַ רעדע געגען ווייס־בוך.

דער גרויסער עולם, וואָס האָט זיך פערזאַמעלט מחוץ דעם זאַל, האָט איינגעאָרדענט אַ מיטינג אונטערן פרייען הימעל. די רעדנער פון עולם האָבען אויפגעפאָדערט די וועהלער צו שטימען געגען דער לייבאָר־קאַנדידאַט אָדער אינגאַנצען זיך אָפּהאַלטען פון שטימען.

מיט אַ בעזונדערן אינטערעס ווערט ערוואַרט דער מיטינג פון די קאָנסערוואַטיסטען אין ווייטשעפעל, אויף וועלכען עס וועט אַרויסטרעטען דער געוו. קאָלאָניען־מיניסטער לעאָפּאָלד עמערי.

דער פינף־יעהריגער פלאן פאר עקאנאמישער איינארדנונג
פון דער יודישער בעפעלקערונג אין ראטען־רוסלאנד

מאָסקווע, (יט״א) די עקאָנאָמיש־סטאַטיסטישע קאָמיסיע ביים „אָרט“, וועלכע האָט זיך פעראייניגט מיט „אזעט“, האָט איצט פערענדיגט אַ נייעם וואַריאַנט פון דעם „פינף־יעהריגען“ פּלאַן פאַר דער רעקאָנסטרוקציע פון דעם סאָציאַלען בעשטאַנד פון דער יודישער בעפעלקערונג אין ראַטען־רוסלאַנד־

דעם פּלאַן, וואָס איז אויסגעאַרבייט געוואָרען מיט אַ יאָהר צוריק, האָלט די קאָמיסיע פאַר פעראַלטערט צוליב דעם, ווייל דער אַלגעמיינער מלוכה־שער פינף־יעהריגער פּלאַן האָט ווייט איבערגעשטיגען דעם אָנגעמערקטען פּראָגראַם און דאָס ענדערט די פערספּעקטיוון און מעגליכקייטען פאַר דער רעקאָנסטרוקציע פון דער יודישער בעפעלקערונג.

לויט דעם נייעם פּלאַן זאָל די אַלגעמיינע צאָהל זעלבסטשטענדיגע יודען אויסוואַקסען אין די קומענדיגע דריי יאָהר ביז 1 מיליאָן 390 טויזענד נפשות, אַנשטאַט 1 מיליאָן 98 טויזענד מיט צוויי יאָהר צוריק און אין מיליאָן 200 טויזענד היינטיגעס יאָהר. אַזוי אַרום זאָל די צאָהל זעלבסטשטענדיגע דערגרייכען צום סוף פון פינף יאָהר ביז אַן ערך 49 פּראָצענט, אַנשטאַט 30 פראַצ. פון פאַר דער רעוואָלוציע. די צאָהל אַרבייטענדיגע צווישען יודען וועט זיך פערגרעסערען הויפּזעכליך אויפ׳ן חשבון פון דער אונטערוואַקסענדער יוגענד און אויפ׳ן חשבון פון לערך 130 טויזענד נישט־זעלבסטשטענדיגע פּרויען, וואָס וועלען אַריינגעצויגען ווערען אין דער פּראָדוקציע.

דער סאָציאַלער בעשטאַנד פון דער יודישער בעפעלקערונג אין סאָוויעטען־פערבאַנד אין 1932־1933 דאַרף לויט דער אויסרעכענונג פון דער קאָמיסיע זיין ווי פאָלגט: לוין־אַרבייטער 830 טויזענד (אַרבייטער — 350 טויזענד, אָנגעשטעלטע 480 טויזענד), האַנדווערקער — 200 טויזענד, אַלקאָאָפּערירטע פּויערים 100־פּראָצענטיג קאָלעקטיוויזירטע — 190 טויזענד, אַנדערע — 24 טויזענד, פענסיאָנערען פון דער מלוכה און געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס און סטיפּענדיאַנטען — 129 טויזענד. בסך־הכל וועט די יודישע בעפעלקערונג אין ראַטען־פערבאַנד דערגרייכען אין יאָהר 1933 די צאָהל פון 2 מיליאָן מיט 853 טויזענד נפשות, פון וועלכע 1 מיליאָן מיט 388 טויזענד וועלען זיין זעלבסטשטענדיגע, ד. ה. 48,7 פראַצ. פון דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג.

די קאָמיסיע בעגרינדעט איהר פּלאַן, אַרויסגעהענדיג פון דער פערוידקליכונג פון אַלגעמיינעם מלוכה־פּלאַן און פון אַ גאַנצע רייה אַנדערע חשבונות.

„נומערוס קלאוזוס“ געגען א „געוויסער ראסע“
ווערט געפאדערט אין טשעכאסלאוואקישען פארלאמענט

פּראַג, (יט״א). בעת דער בודזשעט־דעבאַטע אין טשעכאסלאָוואַקישען פאַרלאַמענט האָט דער פאָרשטעהער פון די נאַציאָנאַל־דעמאָקראַטען (קראַמאַרזש־פּאַרטיי) דעפּ. ד״ר היין געפאָדערט, אַז אויף די טשעכישע אוניווערזיטעטען זאָל איינגעפיהרט ווערען „נומערוס קלאוזוס“ נישט בלויז געגען רוסישע עמיגראַנטען און סלאַווישע אויסלענדער, נאָר אויך געגען פערזאָנען פון שכנות׳דיגע לענדער, וואָס געהערען צו אַ „געוויסער ראַסע“ און סימפּאַטיזירען מיטן קאָמוניזם.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 2 יב כסלו תרצ"א

דעצעמבער
זון-אויפגאנג 7.15
זון-אונטערגאנג 3.31

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע

היינט דעם 1. דעצעמבער הויבט זיך אן די רעגיסטראציע אויף דרינגענדע שטיצע פאר נאוועמבער פאר ארבייטסלאזע, וועלכע האבן בעקומען שטיצע פאר אקטאבער און אויך פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע האבן שוין אויסגעשעפט אלע ראטעס פון שטיצע אין אקטאבער.

די רעגיסטראציע קומט פאר אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע אויף דער דער גאס פון 28 פולק. קאנ. שיסער 32 פון 9 ביז 2 בייטאג לויט פאלגענדען סדר:

דינסטאג, דעם 2 דעצעמבער
G H I J

מיטוואך, דעם 3. דעצעמבער
K L Ł

דאנערשטאג, דעם 4. דעצעמבער
M N O

פרייטאג, דעם 5 דעצעמבער
P R S

שבת, דעם 6. דעצעמבער
T U W Z Ż

א שטרייק פון ארבייטער
אין דער פאבריק פון הערשענבערג און האלבערשטאט

(2) אין דער פאבריק פון הערשענבערג און האלבערשטאט (אלעע 1 מאי 121) איז אויסגעבראכען א שטרייק, ווייל די פירמע האט געוואלט רעדוצירען די ארבייטער, און די ארבייטער האבן פארלאנגט, אז ס'זאלען בלייבען אלע ארבייטער, נאר ס'זאלען רעדוצירט ווערען די ארבייטס-שעה'ן. אין צוזאמענהאנג דערמיט, איז געווען ביים ארבייטס-אינספעקטאר פארגעקומען א קאנפערענץ. די קאנפערענץ האט צו קיין אויסגלייך נישט געבראכט און דער שטרייק דויערט ווייטער.

אנ'אורח אויף שבת
האט איז זיך מרחם אויף זיין בעל טובה

(*) משה נירענבערג, א יוד אין די 80 יאהרען האט אויף שבת גענומען צו זיך אנ'אורח פון שטיבעל. דער אורח, אויך אנ'עלטערער מענש האט געבעטען, מ'זאל איהם ערלויבען איבערצונעכטיגען, אויף וואס נירענבערג איז מסכים געווען:

פארטאג איז דער אורח נעלם געווארען, אבער ער האט אויס „טיפער דאנקבארקייט" צו נירענבערג'ן, וועלכער האט זיך אויף איהם מרחם געווען, מיטגענומען אלס „אנ'אנדענק" — א פאפירארסענטאש פון נירענבערגס זוהן, שמואל, און נאך עטליכע זאכען, צוזאמען אין ווערט פון א פאר הונדערט זלאטעס.

נירענבערג האט וועגען דער גנבה געמאלדען אין פאליציי. דארט האלט מען, אז דער אלטער ארימאן איז געווען א יונגער גנב, וואס האט זיך פערמאסקירט. די אויספארשונג ווערט געפיהרט.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10), כארעמזא (פאמארסקא 10), מילער (פיעטריקאווער 46), עפשטיין (פיעטריקאווער 225), גארטשיצקי (פשעאזד 59), אנטאנעוויטש (פאביאניצקא 50).

קאנסטיטואירונג פון דער נייער פערוואלטונג פון „יעאס"

די נייע פערוואלטונג פון דער היגער אפטיילונג פון דער צענטראלער עמיגראציע געזעלשאפט „יעאס" האט זיך קאנסטיטואירט אויף פאלגענדען אופן:

פרעזעס — ד"ר מ. ברוידע, וויצע-פרעזעסען אדוו. פאוועל ראזענטאל און אברהם קאן. עהרען-סעקרעטאר — ד"ר ש. ריגער, קאסיר — ל. ראזענבערג, הירטשאפטס-ליטער — גאלדין, פרעסע און ארגאניזאציע רעפערענט — י. שאליט. אימפרעזעס — ת. [illegible] — י. בראווע.

רעגולאציעס, אפגעשאפט געריכטס-אויפזיכט
עטליכע בראניק פון האנדעלס-געריכט

די פירמע ברייגדעל ליפשיץ (נאוואמיעסקא 20) איז ערקלערט געווארען אלס באנקראט פונ'ם 29. סעפטעמבער 1929. בעת'ן באנקראט האט אייגער פון די קרעדיטארען מיטגעטיילט אין געריכט, אז ליפשיץ פערקויפט סחורות מיט 50 פראצענט ביליגער פונ'ם איינקויפס-פרייז און האט דעריבער פערלאנגט אנערקענען זי, אלס ביזוויליגע באנקראט. דאס געריכט איז די ביטע פון קאטשקא נישט נאכגעקומען. א צווייטער קרעדיטאר האט פערלאנגט צו אנערקענען יחיאל מרדכי זלאטשיסטי אויך אלס באנקראט, ווייל ער זאל זיין געווען ליפשיצ'ס א שותף. אויך די ווענדונג איז דאס געריכט נישט נאכגעקומען.

איצט האט די באנקראטירטע געשלאסען אנ'אפמאך מיט די קרעדיטארען, לויט וועלכען זי וועט בעצאהלען 16 פראצ. פון איהרע חובות אהן צינזען, צאהלבאר אין 4 האלב-יעהריגע ראטעס.

דאס געריכט האט דעם אפמאך בעשטעטיגט.

* * *

יוסעף קאדיש (נאוואמיעסקא 26) איז אין אפריל ערקלערט געווארען אלס באנקראט פון 21. פעברואר 1930. דעם 10. נאוועמבער האט קאדיש געשלאסען אנ'אויסגלייך-אפמאך מיט זיינע קרעדיטארען: ער צאהלט זיי 15 פראצענט פון די חובות אין 3—8 חדשים'דיגע ראטעס.

דאס געריכט האט דעם אפמאך בעשטעטיגט.

* * *

די פירמע „טשאמאנסקי און קאמפ." האט בעקומען א פראלאנגאציע פון ד' יצאהלונגען אויף 3 חדשים. שפעטער איז די פראלאנגאציע 2 מאל פערלענגערט געווארען. צוליב דעם, וואס דער טערמין פון דער לעצטער פראלאנגאציע איז שוין פאריבער, האט דאס געריכט די פראלאגאציע און די געריכטס-אויפזיכט אפגעשאפט.

* * *

די פירמע לוי שמעון ווראנסקי (פיעטריקאווער 8) האט דעם 15. אקטאבער 1929 בעקומען א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען אויף 3 חדשים און שפעטער איז די פראלאנגאציע 2 מאל פערלענגערט געווארען. איצט נאכ'ן אפלויפען פון טערמין, האט דאס געריכט די פראלאנגאציע און די געריכט-אויפזיכט אפגעשאפט.

די גענעראל-פערזאמלונג פון „לינת הצדק"
האט אויפגעברויזט די געמיטער פון די פערזאמעלטע: עס איז געווען א כשר'ע יודישע אסיפה מיט זידלערייען און מיט א מתנת-יד. — לאוניק יאעל איז געוועהלט געווארען אלס עהרען-פרעזעס.

זונטאג איז פארגעקומען די גענעראל-פערזאמלונג פון „לינת הצדק".

די פערזאמלונג, וועלכע האט זיך פערצויגען ביז שפעט אין דער נאכט איז אדורך זעהר שטורמיש.

לעצטענס האט זיך אין פעראיין געשאפען א קליינע גרופע אונצופרידענע מיט דער טעטיגקייט פון דער פערוואלטונג.

די פערוואלטונג, וועלכע האט זיך, אונטער דער ליטונג פון לאוניק י א ע ל, פארגענומען צו סאנירען די טעטיגקייט פון פעראיין, האט אין די צייטען פון שווערען ווירטשאפטליכען קריזיס איינגעהאלטען די וויכטיגע אינסטיטוציע, ווי דאס איז די נאכט-פאגאטאוויע, פון וועלכער ס'געניסען צענדליגער און הונדערטער מענשען פון די פערשידענע שיכטען פון דער לאדזער בעפעלקערונג. (אין פערלויף פון יאהר האט די פאגאטאוויע ערטיילט הילף אין 8200 פאלען).

דעם טעטיגקייטס-בעריכט האט אפגעגעבען ה' י. שטערן.

דער ביודזשעט פונ'ם פערגאנגענעם יאהר האט דערגרייכט 130 טויזענט זלאטעס; הכנסה איז געווען בלויז 93 טויזענט, אזוי אז דער ביודזשעט-יאהר פערענדיגט זיך מיט א ביודזשעט-דעפיציט פון איבער 20 טויזענט זל.

דעם גאנצען יאהר האבען פונקציאנירט די פערשידענע סעקציעס ביים פעראיין:

די סעקציע אויסצובארגען הייל-מכשירים (אויסגעבארגט מכשירים פאר 2000 קראנקע); דיזשורנעס-סעקציע (964 דיזשורנעס אין פערלויף פון יאהר); משמורים ביי קראנקע א.ז.וו.

נאכ'ן בעריכט האבען גערעדט איניגע מיטגלידער, ווען ס'האט געענטפערט לאוניק יאעל. ער האט אנגעוויזען אויף דער שווערער ארבייט, וואס ס'האט געמוזט לייסטען די פערוואלטונג און א צייט פון אזא שווערען קריזיס, וואס מיר לעבען איצט איבער, און אויך אנגעוויזען אויף די בעזונדערע פערדינסטען פאר דעם פעראיין פון פרוי בענדער, וועלכער האט זעהר פיל אויפגעטון בפרט אין דער הינזיכט פון זאמלונגען און שאפען מיטלען דורך פערש. אימפרעזעס א.ז.וו.

נאכדעם איז מען צוגעטרעטען צו די וואהלען. דא האבען זיך די געמיטער צופלאקערט.

ס'האבען זיך בעוויזען דריי קאנדידאטען ליסטעס.

איינע פון די אפאזיציע-גרופען האט פערשפרייט עפיס א פלוג-בלעטעל מיט נארישע פארוואורפען אויפ'ן אדרעס פון דער נייער פערוואלטונג דאס בלעטעל האט ארויסגערופען א שטורם און ס'איז ענטשטאנען א געוואלדיגער כאאס און טומעל.

ס'איז געקומען צו דעם, אז איינער האט דעם צווייטען ארייגעלאזט א פאטש...

דען האט אויסגעבראכען אזא אויפברויז, אז מ'האט בשום אופן נישט געקענט בערוהיגען די פערזאמלונג און דער טומעל האט געדויערט ביז ד"ר קרויש האט איבערגענומען דעם פארזיץ.

דער שולדיגער אין ארויסרופען דעם סקאנדאל איז בעזייטיגט געווארען פון זאל און די פערזאמלונג איז ווייטער פארגעקומען.

נאכדעם, ווי ס'האבען נאך גערעדט איניגע רעדנער, האט לאוניק יאעל ערקלערט, אז צוליב דעם, וואס ער ווערט איצט אבסארבירט מיט ריין-ציוניסטישער ארבייט, קען ער ווייטער דעם מאנדאט אין דער פערוואלטונג נישט אנגעמען. די דאזיגע ערקלערונג האט געמאכט א שטארקען רושם אויף אלע אנוועזענדע. ה' שטערן מאכט דאן א פארשלאג אויסצוועהלען לאוניק יאעל אלס עהרען-פרעזעס פון פעראיין און דער פארשלאג ווערט ביי דער אלגעמיינער צושטימונג אנגענומען.

צום סוף איז אנגענומען געווארען א צוטרוי-רעזאלוציע פאר דער אפטרעטענדער פערוואלטונג און ס'זענען אדורכגעפיהרט געווארען נייע וואהלען, וועלכע האבען געגעבען פאלגענדען רעזולטאט:

אין דער פערוואלטונג: לאוניק א. יאעל, ד"ר סארגע, י. שטערן, פרוי קאפציאווסקא, פרוי בענדער, א. האנעמאן, א. גראסבערג, א. נעלקענבוים, ה. שטרויוויס, ה. וואלף. ח. שטיינשניידער, מ. גארדאן, נ. גאלדאך און מ. זדונסקי.

קאנדידאטען: ל. ראזענבערג, מ. ביאלער, ה. בריטשקאווסקי, ל. זיידעמאן און אבט.

רעוויזיאנס-קאמיסיע: ב. ווארכיוקער, מ ראבינאוו און וו. אולינאווער.

קאנדידאטען: מ. לעווקאוויטש און ד. גאלדקארן.

צום סוף ווערט בעשלאסען צו גרינדען ביים פעראיין א פרויען-קאמיטעט.

Dr. med.
B. Robinson
פיעטרקאווער 10, טעל. 86-131
צוריקגעקערט

פעלץ-ווארען
קען מען קויפען אמביליגסטען און אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען
נאר ביי דער לאנגיעהריגער פירמע
L. B. FEFER, Wschodnia 42 Tel. 178-04
בעמערקונג: די קירזשנער-ווערקשטעל געפינט זיך אויפ'ן ארט
די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך און רעעל.

יוד. קלאסיקער-טעאטער אין פוילן
דירעקטאריום
פון די פארטנער-טעאטערן
בעזונדער. דיר. פאר לאדז: שטאק-פערער. לעטער: א. בגוטמאן

לאדז. יוד. קאמער-טעאטער
ביילער
אין ווייסען זאל
„ארדט" מאנטייפעל זאכאדניא 43
קונסטל. לייטער:
משה בראדערזאן.

היינט, דינסטאג — 1 פארשטעלונג
אנהויב 9,15 אין אווענד
פאפולערע פרייזען פון 80 גר. אן
אויפן הימל איר'ד
אין 2 טיילען, 14 בילדער.

נומערן: 1) קלויזניקעס, 2) דאס ליד פון די טמר·ער, 3) אויפ'ן דרך, 4) שלום-בית, 5) נפש-שטעגרונג, 6) אויפ'ן „דעפעשק", 7) אויפ'ן וועג קיין בית-להם, 8) נאך האלבע נאכט, 9) „לאפסערדאקעס", 10) פיין סאמאווער, 11) מאנאלאג, 12) הערבסט-טאנגא, 13) יודישע ראפסאדיע, 14) אויפ'ן הימעל א יריד.

אנסאמבל לויט'ן א. ב. פ ר ו י ע ן: זיסעל-גירל, מ. דאלסקא, לאלא זילבערמאן, שיינע מרים, משע פעטערמאן, אלא שליפקאוויטש. מענער שמואליק גאלדשטיין, שמעון דזשיגאן, מאטעל קאן יעקב ריינגאס, ישראל שומאכער, י. שיפער.

ט ע ק ס ט ע ן: ט. בראדערזאן, ל. נארעלמאן, שום גאן, מוזיק: ה. רובין, א. בייגעלמאן און פאלקס-מעטיוון.
דעקאראציעס און קאסטיומען: י. ברוינער,
טענץ איינגעשטעלט דורך אירענע פרושיצקא.
מוזיק-לייטער—ה. רובין, רעזשי—דזשיגאן, שומאכער.
בינע-אינספעקטאר—ט. קאן, ליכט-עפעקטען—יערזי.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון 11 — 2 בייטאג און פון 5 אוו. שבת און יום-טובים א גאנצען טאג

אלע ארבייטער אין ביליץ
זענען געקינדיגט אויף צוויי וואכען

(2) די אינדוסטריעלער אין ביליץ האבען געקינדיגט אלע ארבייטער אויף 2 וואכען. נאכדעם וועלען צו דער ארבייט אנגענומען ווערען נאר די, וואס וועלען מסכים זיין אויף די ארבייטס-בעדינגונגען מיט געקירצטע לוינען.

די הויפט-פערוואלטונג פונ'ם טעקסטיל-ארבייטער-פערבאנד האט מיטגעטיילט דער אפטיילונג אין ביליץ, אז די ארבייטער זאלען נישט איינגעהן אויף קיין ערגערע ארבייטס-בעדינגונגען.

פון מיליטער-געריכט
פאר מאכען פון זיך א קאליקע

(2) אין לאדזער מיליטערישען בעריכט איז געמשפט געווארען דער 23-יאהריגער זיגמונט לאישטשיק, א שרעגאוויעץ פון 18 פולק פאר מאכען זיך וואונדען, כדי זיך אויף אזא אופן אויסדרעהען פון מיליטער-דינסט.

דער בעשולדיגונגס-אקט ווארפט איהם פאר, אז ער האט זיך אריינגעגאסען קארבאל-זויער אין אויער און זיך קאליע געמאכט דאס געהער-פייקעל.

דער בעשולדיגטער האט זיך נישט מודה געווען און ערקלערט, אז ער האט געוואלט אין אויער אריינלאזען יאדינע נאר האט אין דער פינסטער אנשטאט יאדינע גענומען קארבאל-זויער. נאכ'ן אויסהערען א רייה עדות האט דאס געריכט פערמשפט לאישיקען אויף 6 חדשים טיורמע.

א פאליטישער פראצעס

(2) אין קרייז-געריכט זענען געמשפט געווארען די 20-יאהריגע פעסע פראכאוניק און די 20-יאהריגע פריינדעל וועבער פאר קאמוניסטישער טעטיגקייט. די בעשולדיגטע זענען זיך נישט מודה געווען. דאס געריכט האט זיי פערמשפט אויף 1 יאהר אויסבעסערונגס-הויז אין צו פעררעכענען זיי דעם פרעווענץ-ארעסט.

מרדכי הערשמאן קומט קיין לאדז

דער בעריהמטער חזן מרדכי הערשמאן פון אמעריקע קומט אינגיכען צופאהרען קיין לאדז און וועט אויפטרעטען מיט א גרויסען קאנצערט אין דער לאדזער פילהארמאניע.

מרדכי הערשמאן איז נישט קיין פנים-חדשות פאר די לאדזער מתפללים. נאך איידער ער איז אוועקגעפאהרען קיין אמעריקע, זענען דא זיינע קאנצערטען שטענדיג געווען א געשעהעניש.

Dr. med.
M. LERNER
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
זאכאדניא 64, טעל. 113-09
נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

6 חדשים תפיסה פאַר אַ פאַלשען וועקסעל

(נ״ז) אין קרייז־געריכט איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען נפתלי ראָזען פון וואַרשאַ (דזשיקע 17) פאַר לאָזען אין גאַנג אַ פאַלשען וועקסעל אויף 300 זל. ראָזען האָט אין בזשעזשין געקויפט ביים סוחר ראָזענבוים פאַר 620 זל. און האָט איהם צוו. אַנד. געגעבען אין דעקונג אַ וועקסעל אויף 300 זל. פון אַ געוויסען גדלי׳ בראָמבערג פון האַינאָווקע. דער וועקסעל איז פּראָטעסטירט געוואָרען, און צום פּראָטעסט איז צוגעשריבען געוואָרען אַ מעלדונג, אַז אין האַינאָווקע איז גדלי׳ בראָמבערג אומבעקאַנט.

אַ קאַליגראַפישער עקספערטיזע האָט פעסטגעשטעלט, אַז די אונטערשריפט בראָמבערג האָט געמאַכט ראָזען. ראָזען האָט זיך אויפ׳ן פּראָצעס נישט מודה געווען. דאָס געריכט האָט ראָזענען פערמשפּט אויף 6 חדשים תפיסה, דער מילדער אורטייל איז מאָטיווירט מיט דעם, וואָס ראָזען איז ביז איצט נאָך קיינמאָל נישט בעשטראָפט געוואָרען.

פון די ליגע פאַר׳ן אַרבייטענדען ארץ־ישראל

אין צוזאַמענהאַנג מיט די פּראָטעסט־פּעטיציע־אַקציע געגען דער ענגלישער רעגירונג קומט פאָר היינט דינסטאג 8 אוועגד אין „התאחדות“ אַ פערזאַמלונג פון די מיטגלידער פון אַלע פּאַרטייען און גרופּען וועלכע זענען פערטרעטען אין דער ליגאַ פאַר׳ן אַרבייטענדען ארץ־ישראל.

„אילוסטרירטער פּוילישער מאַנטשעסטער“

אונטער דער רעדאַקציע פון אלי באָרוכין איז ערשינען דער נאָוועמבער־נומער פון דער לאָדזער צייטשריפט פאַר ווירטשאַפטליכע, געזעל־שאַפטליכע און קולטורעלע פראַגען „אילוסטרירטער „פּוילישער מאַנטשעסטער“ מיט אַרטיקלען פון סטאַראָסטע אַלעקסי רזשעווסקי, ד״ר וו. פאַלעק ד״ר ז. פלענבערג, משה בראָדערזאָן, אלי באָרו־כין, משה פיינקינד, אָסקאַר בערמאַן, נ. שפּעט, אינזש. קאַראָל בייער, מיעטשיסלאַוו הערץ, י. האַ־עמאַן, מ. ראַוויטא ווימאַנאָווסקי א. א.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט און זעהר עסטעטיש אַרויסגעגעבען.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

אויף דינסטאג ד. 2. דעצעמבער

11.58 צייט־סיגנאַל. 12.05 טראַנסמיסיע געווידמעט דער פיליפּס פאַבריק אין וואַרשאַ. 12.50 גראַמאָפאָן־פּליטען. 13.25 טאָג־פּראָגראַם, קינאָ־ און טעאַטער־רעפּערטואַר. 15.35 לופט־פּליה־מיגוט. 15.50 רעגירונגס־פּייערונגען. 16.15 גראַמאָפאָן־פּליטען. 17.15 פאָרלעזונג. 17.45 פּאָ־פּולערער סימפאָנישער קאָנצערט. 18.45 פערשידענעס 19.10 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער, פּראָגראַם אויף מאָרגען 19.25 גראַמאָפאָן־פּליטען 19.35 ראַדיאָ־זשורנאַל 19.50 טראַנסמיסיע פון דער אָפּערע, קאָמוניקאַטען און טראַנסמיסיעס פון אויסלענדישע סטאַציעס.

דער 15־טער דעצעמבער איז אַ יום־הדין־טאָג פאַר׳ן יוד. האַנדווערקער

אַלע יודישע האַנדווערקער, וועלכע פיהרען זעלבסטשטענדיג ווארשטאַטען און וועלען ביז׳ן 15 דעצעמבער ד. י. נישט בעזיצען די מייסטער־דיפּלאָמען, פערלירען נאָך דעם טערמין די רעכט צו האַלטען לערן־יונגלען. די אַלע יודישע האַנד־ווערקער, וועלכע בעזיצען האַנדווערקער־קאַרטען און האָבען ביז אַהער נאָך נישט געשלאָסען קיין אָפּמאַכען מיט זייערע לערן־יונגלען, מוזען דאָס תיכף טון; עס ליגט אין אינטערעס פון זייער אייגענער עקזיסטענץ שוין איצט צו שליסען מיט די לערן־יונגלען שריפטליכע אָפּמאַכען (מיט דאַטום ווען זיי האָבען אָנגעהויבען צו לערנען און אַלע אַנדערע בעדינגונגען) און אָפּגעבען אונטער־זוימט אַ ביטע צו דער האַנדווערקער־קאַמער וועגען צולאָזען זיי צום הנהה־עקזאַמען פאַר מייסטערס.

שפּעטער וועט עס שוין זיין פערבינדען מיט שוועריגקייטען און עס איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז עס זאָל קומען צו קאָמפּליקאַציעס בנוגע די רעכט צו אַרבייטען מיט די לערן־יונגלען.

געגען הענכערען דאָס דירה־געלד

פּראָטעסטירט אַ גרויסע אַרבייטער־פערזאַמלונג

שבת איז פאָרגעקומען אין אייראָפּעיסקי־זאַל (זגערזשער 17) אַ גרויסער מיטינג גערופען דורך די לינקע „פּועלי־ציון“ אויף דאָס טעמע „וואָס לער־נען אונז די לעצטע וואַהלען“.

די רעדנער: בראַנד, ציטרינאָווסקי און ש. ראָזענבערג האָבען גערעדט וועגען אויסגאַנג פון די וואַהלען אַנווייזענדיג אויפ׳ן דורכפאַל פון די אַרבייטער־פּאַרטייען און אויך די סבות, וואָס האָבען דערצו געבראַכט.

בעזונדערס איז אָפּגעשטעלט געוואָרען די לאַגע אויף דער יודישער אַרבייטער־גאַס, וואו די אַרביי־טער האָבען נישט געהאַט קיין ערפאָלג, צוליב דער פּאָליטישער לאַגע וואָס האָט זיך איצט געשאַפען.

צום סוף איז ה׳ בראַנד שאַרף אַרויסגעטרע־טען געגען די נייע פּראָיעקטען וואָס ווערען איצט געשאַפען, כדי צו הענכערען דאָס דירה־געלד.

די גרויסע פערזאַמלונג האָט דאַן אָנגענומע־אַ שאַרפע פּראָטעסט־רעזאָלוציע געגען אַלע פּרובען צו פערשאַרפען דעם ווירטשאַפטליכען קריזיס און צו דער ווייטערדיגער פעראָרימונג פון די מאַסען.

Dr. med.

A. Uryson

אינערליכע קראַנקהייטען

ספּעצ. מאַגען, דאַרם און לעבער־קראַנקהייטען

קאָנסטאַנטינער 20 טעל. 215-85

(11־טער ליסטאָפּאַד)

אויפנאַהמס־שטונדען פון 3—5 נאָכמיטאָג

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע“ נאַרוטאָוויטש 20

גאַסטשפּילען פון בעריהמטען אַרטיסט פון סטאַניסלאַווסקי׳ס קונסט־טעאַטער אין מאָסקווע, פּיסקאַטאָר־טעאַטער אין בערלין, מאָריס שוואַרץ׳ס יודיש קונסט־טעאַטער אין ניו־יאָרק

פּאָול באַראַטאָוו

היינט, דינסטאַג, דעם 2־טען דעצעמבער, 9 אין אָוונט צום לעצטען מאָל!

דער פאָטער

דראַמע אין 3 אַקטען פון א. סטרינדבערג. הויפּט־ראָל „ריטמייסטער אַדאָלף“ — פּאָול באַראַטאָוו.

מיטוואָך און דאָנערשטאָג ווערט נישט געשפּילט.

פרייטאָג, דעם 5־טען דעצעמבער 9 אָוו. פּרעמיערע! יעקב גאָרדין׳ס דראַמע

„דער פרעמדער“

עס נעהמען אנטייל פרויען: מ. ראָזען, ד. האַלפּערן, ש. פלאָום, י. פלאָום, ס. פּאָזנאַנסקאַ. מענער: מ. אייזענבערג, ח. בראַקאַרזש, י. גרינהויז, מ. גורוויטש, י. וויינבערג, מ. מאַקסימאָוו, מ. מאַקסימאָוו, מ. פּאָזנאַנסקי, א. קורץ, ה. פלוים. סופלאָר מ. אייזענבערג

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע“.

קופּאָן

אויף אַ יורידישער עצה

גילטיג דינסטאַג, דעם 2־טען דעצעמבער

אַ בעקאַנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין רעדאַק־ציע פון אונזער צייטונג, פּיעטריקאָווער 21.

אינטערעסאַנטען דאַרפען מיטברענגען דעם קופּאָן פון „נייעס פאָלקסבלאַט“ — פון דעם זעלבען טאָג. —

פייערליכע ערעפנונג

פון דער בילדער־ און סקולפּטור־אויסשטעלונג אויף מאַניושקי 2

זונטאָג איז פאָרגעקומען אין די זאַלען פון גייערס הויז, מאַניושקי 2 די פייערליכע ערעפנונג פון דער בילדער־ און סקולפּטור־אויסשטעלונג פון די בעקאַנטע לאָדזער קינסטלער: איגנאַצי הירש־פאַנג, שמואל פינקעלשטיין, יאַאַכים קאַהאַנע, מיע־טשיסלאַוו לובעלסקי, באָלעסלאַוו קודעמיטש און אַלעקסאַנדער טשעטשאָט.

צו דער ערעפנונג זענען געקומען די פּראָמי־נענטסטע פאָרשטעהער פון דער מאַכט, אינדוסטרי, קינסטלער, פּרעסע, דאָקטוירים און קולטורעלע אינ־סטיטוציעס.

ביי אַ געהויבענער שטימונג האָט די אויסשטע־לונג געעפענט מיט אַ קורצער רעדע סטאַראָסטע אַלעקסי רזשעווסקי, וועלכער האָט אָנגעוויזען, אַז נישט קוקענדיג אויף אַלע מניעות און שטערונגען פערמאָגט לאָדז ערשטקלאַסיגע טאַלענטען אויפ׳ן געביט פון דער מאַלעריי, וואָס אַרבייטען און שאַ־פען גרויסע ווערק און צושראַגען אַזוי אַרום דעם נאָמען פון לאָדז אין דער גאַרער וועלט, ווינשענדיג די קינסטלער אויסשטעלער ערפאָלג אין זייער אַר־בייט פערענדיגט סטאַראָסטע רזשעווסקי זיין רעדע ביי רוישיגע אַפּלאָדיסמענטען מצד דעם צאָהלרייך פערזאַמעלטען עולם.

די אויסגעשטעלטע ווערק פון די 6 קינסטלער בעשטעהען פון אַנ׳ערך 300 אַרבייטען און זענען מייסטערהאַפטע לייסטונגען פון אונזערע יונגע מאַלער.

די אויסשטעלונג איז אָפען פון 10 פריה ביז 10 אָוונט און פערדינט בעזוכט צו ווערען.

צווייטער גרויסער טריומף־אָוונט

פון פּאָול באַראַטאָוו

די פּרעמיערע פון טאָלערס „הינקעמאַן“ האָט נעכטען צוגעצויגען אין יודישען טעאַטער אַ פּובּ־ליקום פון עטליכע טויזענד מענשען, הונדערטער האָבען געמוזט אוועקגעהען, נישט בעקומענדיג קיין בילעטען. פּאָול באַראַטאָוו אין דער ראָל פון „הינ־קעמאַן“ איז געווען אונפערגלייכליך, אַזאַ שפּילען, אַזוי מיטרייסען דעם טויזענד־קעפּיגען טעאַטער־עולם, ווי באַראַטאָוו האָט דאָס בעוויזען צו טון מיט קינסטלערישע מיטלען, האָט מען נאָך אין לאָדז נישט געזעהען, דאָס פּובליקום האָט דעם גרויסען קינסט־לער איינגעאָרדענט אַ גוואַלדיגע אָוואַציע און איהם צעהנדליגער מאָל אַרויסגערופען אויף דער ביהנע.

היינט בעווייזט זיך באַראַטאָוו צום לעצטען מאָל אין זיין קרוין־ראָל אין סטרינדבערגס „פאָטער“.

„אויפ׳ן הימעל אַ יאַריד“

ווערט ווייטער בעוואונדערט דורך אַ גרויסען טעאַטער־עולם

מיט יעדען טאָג ווערט אַלץ שטאַרקער און גרעסער דער ערפאָלג פון איצטיגען פּראָגראַם אין „אַררט“ — „אויפ׳ן הימעל אַ יאַריד“. די פיינע אויסשטאַטונג, די וואונדערבאַרע איינצעלנע ביל־דער פון פּראָגראַם האָבען דערוועקט דעם גרעסטען אינטערעס ביים טעאַטער־עולם, וועלכער האָט שוין פעסטגעשטעלט דעם גרויסען ווערט פון דעם דאָ־זיגען קליין־קונסט־טעאַטער.

היינט ווערט געגעבען איין פאָרשטעלונג צו ביליגע פּרייזען.

אָוונד פון טוביה הכהן אין פילהאַרמאָניע

דאָס קומען נאָך לאָדז פון דעם שוואַרצען עק־זאָטישען קאַנטאָר ה׳ טוביה הכהן, האָט אַרויסגערו־פען אַנ׳אויסערגעוועהנליכען אינטערעס ביים לאָדזער מוזיקאַלישען עולם. דער טענסאַציאָנעלער אָוונד וועט פאָרקומען אין פילהאַרמאָניע זאַל מאָרגען מיטוואָך 8,30 אָוונד.

דער נעגער־חזן וועט אין זיין פּראָגראַם אויס־פיהרען 18 געזאַנג־נומערן פון די שענסטע סינאַ־גאָגאַלע קאָמפּאָזיציעס ווי אויך העבּרעאישע און יודישע פאָלקס־לידער.

דערשינען לידער

פון לאָדזער קאָמפּאָזיטאָר דוד בייגעלמאַן

„אַ יודיש יונגעל“ און „אַ מאַמעניו“ פון דער פּיעסע „דער לעצטער מאָמענט“ מוזיק און טעקסט פערפאַסט פון קאָמפּאָזיטאָר דוד בייגעלמאַן זענען די טעג דערשינען אין אַ ריגער פערלאַג.

Dr. MAZUR

צוריקגעקעהרט.

די ברידער־קאַמפּעז אין יאָהר 1905 אין לאָדז

(10

צום 25־יאָהרצייט פון יענע בלוטיגע טעג

ווען פעליקס האָט שוין קיינעם נישט געהאַט אין גאַס איז ער צוזאַמען מיט זיין אָפּטיילונג אַוועק זוכען סאָציאַליסטען אין זייערע וואוינונגען.

אויף לעשנא גאַס אין אַ קליין הילצערן הייזעל האָט געוואוינט אַנ׳אָנגעזעהענער ס.־דעק לאַבער, וועלכער האָט געאַרבייט ביי סטאַלאַראָוו׳ען אין דער פאַבריק. ס׳איז שוין געווען שפּעט אין אָוונד, אָבער דאָס טירעל, וואָס האָט געפיהרט אויפ׳ן הויף אַרויף איז נאָך געווען געעפענט. פעליקס מיט זיין אָפּטיילונג איז אַריין אויפ׳ן הויף און האָבען זיך אויסגעשטעלט אין קאָרידאָר. איינער פון זיי איז אַריין אין דער ערשטער בעסטער וואוינונג.

— וואו וואוינט דאָ לאַבער?

— אין דאַך — שטיבעל.

דריי באָיאָוועצעס זענען אויף די שפּיץ פינגער אַרויף אויף די טרעפּען, זיי האָבען געעפענט די טיר און אַריין אין דער וואוינונג, אויפ׳ן בעט איז געלעגען לאַבער, רויכערנדיג אַ פּאַפּיראָס, איבער אַ וויגעל איז געזעסען לאַבערס פרוי געבענדיג איהר ברוסט אַ פיצעל קינד. ס׳האָבען זיך דער־הערט עטליכע שאָסען. די נאַראָדאָווע באָיובקע האָט געשאָסען אין דער קאַלדרע, היגטער וועלכער ס׳האָט זיך בעהאַלטען לאַבער, כדי זיך איבערצו־ציגען, צי די אַרבייט איז גוט אויסגעפיהרט גע־וואָרען איז איינער פון די שיסענדע צוגעגאַנגען צום בעט, אַראָפּגעריסען די קאָלדרע און אין דעם טויטען לאַבער אריינגעפּאַקט נאָך 2 קוילען.

מיט 3 הייזער ווייטער האָט געוואוינט אין אַ געמויערט הויז טשייקאַ, וועגען וועלכען מ׳האָט דערצעהלט, אַז ער האָט דער׳הרג׳עט עטליכע „באָ־ראָדאָוצעס“. די באָיובקע איז אַהין אַוועק און אָהן שום צערעמאָניעס אַנגעקלאַפּט אין טיר.

— צי וואוינט דאָ טשייקאַ?

— יאָ, ער איז איצט נישטאָ אין דערהיים, איך בין זיין פרוי, וואָס האָבען די הערען געוואָלט?

— ער מאָרדעוועט געוויס אויף באַלוט אונ־זערע ברידער, האָט געזאָגט איינער פון דער גרופּע. און איידער זי האָט בעוויזען עפּעס צו ענטפערען האָבען זיך דערהערט עטליכע שאָסען און די פרוי טשייקאַ איז שוין געלעגען אַ דער׳הרג׳עטע.

די גרופּע מענשען אונטער פעליקס אָנפיהרונג זענען אין דער דאָזיגער נאַכט געוואָרען רייגע חיות. ס׳זענען פערהאַלטען געוואָרען אַלע אַדורכ־געהער, און לייכטענדיג זיי מיט לעמפּלעך אין די אויגען אַריין, האָט מען געפּרובט צו דערקענען, צי דאָס זענען סאָציאַליסטען אָדער איינענע. איינענע האָט מען געלאָזען ווייטער געהן, סאָציאַליסטען האָט מען געשאָסען. אָבער ווער איז געווען אַנ־איינענער און ווער אַ פרעמדער? ווי־אַזוי האָט מען זיי דערקענט? האָט מען אַזוי געטון, מ׳האָט דעם אָפּגעשטעלטען געפרעגט, וואָס פאַר אַ פּאָ־ליטישע איבערציינונגען ער האָט. דער צומישטער אַדורכגעהער האָט נישט געוואוסט, וואָס פאַר אַ באָיובקע דאָס איז, און וועלכער ענטפער קען איהם ראַטעווען דאָס לעבען. עפּעס ענטפערען האָט ער דאָך געמוזט און אַנבעלאַנגט פון דעם, ווי אַזוי דער ענטפער האָט געקלונגען, איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען אויפ׳ן אָרט דער אורטייל; לעבען אָדער טויט.

אין פערלויף פון דער דאָזיגער שרעקליכער נאַכט האָט מען אין דער דאָזיגער געגענד דער־שאָסען 12 זיכערע סאָציאַליסטען, אַ חוץ עטליכע, וואָס זייערע פּאָליטישע איבערציינונגען זענען נישט איינגאַנצען פעסטגעשטעלט געוואָרען.

די באָיובקע איז אַהיימגעגאַנגען פון דער שטראָף — עקספּעדיציע האַלב פיר אַ זייגער פאַר־טאָגס. אין ערגעץ איז נישט אָנגעטראָפען געוואָ־רען אויף קיין שום פּאָליציייאישען אָדער מיליטע־רישען פּאַטרול. בכלל זענען אין דער דעמאָלסדי־גער צייט די בעדינגונגען פאַר „אַרבייט“ געווען אידעאַלע.

די ידיעה וועגען די גרויזאַמע ברידער־מער־דער, וועלכע האָבען די דאָזיגע נאַכט מיט אַזאַ אַכזריות געאַרבייט אין כאָיני האָט אָנגעמאַכט אַנ׳ אומגעהויערען טומעל אין דער גאַנצער שטאָט. אפילו די אָפּיציעלע ב.ז.ר.־ישע באָיובקע, וועלכע האָט זייט עטליכע וואָכען געקעמפט מיט די סאָציאַליס־טען אויף באַלוט האָט זיך דערשראָקען פאַר די אייגענע מעשים. פון אַלע זייטען האָט מען גע־פרעגט, ווער ס׳האָט אָרגאַניזירט אַזאַ מאַסען־מאָרד, ווייל אָפּיציעל האָט די פּאַרטיי וועגען דעם גאָר נישט געוואוסט.

די שרעק, וואָס האָט דעם טאָג אַרומגעכאַפּט דעם לאָדזער פּראָלעטאַריאַט האָט געברענגט אין בעוועגונג די באָיובקעס פון ביידע זייטען, קיין נייע מאָרדען זענען דערווייל נישט פאָרגעקומען, ביידע צדדים האָבען זיך אָבער געגרייט צו די מאַניפעסטאַציע־לויות, אין פערלויף פון 3 טעג איז נישט געפאַלען קיין איין שאָס. נישט איינמאָל האָבען זיך די צוויי גרופּעס געטראָפען אויג אויף אויג, אָבער מ׳האָט זיך גאָרנישט געטון.

דעם דריטען טאָג נאָך דער בעשריבענער שרעק־ליכער נאַכט איז געווען אַ הערליכער ווינטער־טאָג, עטליכע צעהנדליג פאַבריקען, בעזונדערס די, אין וועלכע ס׳האָבען געאַרבייט די ערמאָרדעטע אַרביי־טער זענען נישט געווען טעטיג, דער פּראָלעטאַריאַט האָט זיך פערזאַמעלט פאַר די הייזער פון די דער־הרג׳עטע מיט קרענץ מיט רויטע אָדער אַמאַראַנט־ווייסע בענדער. נאָך מיטאָג האָבען די מאַסען־לויות אָנגעהויבען צו געהען אין דער ריכטונג צום צמענטאַזש. (המשך קומט)

טעאטער, קינא און מוזיק

וועכענטליכע אפטיילונג

דר. פאול באראטאוו

אין „דער פאטער" א דראמע אין 3 אקטען פון אויגוסט סטרינדבערג, אויסגעפיהרט אין יודישען טעאטער.

דער גרויסער סקאנדינאווישער נאטוראליסט, וואס פיהרט דורך זיין פראגראם מיט עקסטרעמער גוזמא — אזא מין גוזמא, וועלכע שמעקט אפט מיט דאקטרינע — האט געקאנט צוזאמען מיט פויסט'ן זאגען „אין מיין ברוסט, אך וואוינען צוויי נשמות"!

דא איז ער א קריסט. און דא ווידער אנ'אנטאגאניסט; דא גרייפט ער אן אין די דראמען זיינע שונאים מיט שארפען וואפען, און דא ווידער פערטיפט ער זיך אין א שטילען ווימענשאפטליכען שטודיום.

שטענדיג אבער בלייבט ער — דיכטער!

דער דאזיגער פארשער, קעמפער און אדוואקאט פון דער נאטור הילט איין אפילו זיינע ווינ-סענשאפטליכע זוכענישען (געקליבען אין „סילוואַ סילוואַרום") אין בגדי מלכות פון פאנטאזיע און אין בליץ-שארפע, פאנטאסטישע פילאזאפישע פאר-מולען.

כמעט די גאנצע שאפונג זיינע איז אנ'אויטאביאגראפיע, וואס ענטפלעקט דעם זין פון א פאלק, וואס איז אויסגעהאדעוועט געווארען צווישען ווילדע ים-פעלזען.

סטרינדבערג'ס דראמען — דאס זענען ביטערע פירות פון אייגענע יסורים, דאס זענען פראדוקטען פון זיין שווערען געמיט, געגליכען צו דעם נישט-דורכדרינגליכען צפון-נעבעל, דורך וועלכען קיין זונען-שטראל קאן זיך נישט אדורכשלאגען.

אייביג קראנק איז די נשמה פון דעם דאזיגען טרויעריגען ריטער פון עטישע לאזונגען, פון דעם דאזיגען דאגמאטיקער, וועלכער פערוואנדעלט די ביהנע אין א מוסר-בימה, בעשטימענדיג דעם טעאטער צום אומבארחמנות'דיגען געשליידער פון בעשולדיגונגס-גראנאטען אויף דער גאנצער געזעל-שאפט און אויף בעזונדערע יחידים, מחמת סיי דער כלל, סיי א סך יחידים האבען פערגיפטעט סטרינדבערג'ס לעבען.

א געבוירענער פאלעמיקער, א שניידיגער, א ריקזיכטסלאזער לאזט ער אין גאנג די שווערע הארמאטען געגען דעם פאמיליען-לעבען, ווייל דאס דערמאנען זיך אליין אין דער וויסטעניש פון זיין אייגענעם משפחה-לעבען, גלייבערט איהם די בלוטען אין די אדערען...

משפחה, דו ביזט די נעסט פון אלע געזעלשאפטליכע פערברעכענס!!! „דו ביזט די אנ-קער פאר'ן פאטער, און דער גיהנום פאר די קינדער"! — שרייט ער בקול רם.

מיט א פיבערהאפטען ברען שליידערט ארויס דער גאל-מענש סטרינדבערג'ס דוגער נאך דונער פון זיין פאעטישער קוזשניע, כדי צו שמעטערען מיט זיי דעם גאנצען פרויען-מין, מחמת — ביי דעם דריימאליגען התונה-האבען געפינט ער נישט קיין ווארעמקייט און פערשטענדעניש.

די שטענדיגע רעפרענען פון סטרינדבערג'ס טראגישען ליד איז משפחה און הייראט — אט די צוויי אינסטרומענטען, וועלכע שפילען מרה-שחו-רה'דיג צו צום מורא'דיגען „טויטען-טאנץ".

סטרינדבערג'ס פרויען זענען גיפטיגע שלאנ-גען, וואס פערגיכטען די מענער מיט דייער אזי-יאטישער קולטור און... נידערטרעכטיגקייט.

אין כלערליי ווארינאנטען חזר'ן זיך איבער אזעלכע טיפען, ווי די פערוואָרפֿענע גרעפין יוליא, וואס האסט די מענער, הגם אהן א „סאמיעץ" (מעג צו אפילו זיין א לאקיי) קאן זי נישט אויסקומען; ווי די נידערטרעכטיגע טעקלא פון די „בעלי חובות", די עקעלהאפטע בערטא פון די „חברים", אדער, ווי דער וואמפיר הער אמת'ער טייוועל אין מענ-שען-געשטאלט אליציע פון „טויטען-טאנץ" א. א. וו.

אזא מין פרוי איז אויך די להכעיס'דיגע, טרא-גישע לאורא פון'ם „פאטער", וועלכע ברענגט איה-מאן צו שגעון.

איצט קוקען מיר שוין לחלוטין אנדערש אויף די טעמאטען פון'ם אלטען נאטוראליזם (איך שטרייך אונטער — „דעם אלטען", ווארום איצט שווימט אן א נייע כוואליע פון נאטוראליזם).

וועגען א סך נאטוראליסטישע ווערק פאסט זיך עס גיכער צו שרייבען פאר א פסיכיאטאר, איידער פאר א קונסט-און טעאטער-קענער.

לאמיר, צ. ב. ש., נעהמען דעם „פאטער": ביידע העלדען, פון דעם שטיק — א פאר-פאלק, נאטירלעך — זענען פאטאלאגיש געשטאלטען.

זי איז אזוי ראפינירט, אויסגערעכענט טרא-ציג און בייז, אז עס שמעקט שוין מיט אומנאר-מאלקייט.

ער ווידער פאלט ארונטער אונטער אזא השפעה פון אויטאסוגעסטיע, זעלבסטאיינרעדעניש אז מ'קאן דא דרייסט רעדען וועגען אזא מין נשמה-צושטאנד, וואס איינער פון די גרעסטע פסיכיאטא-רען קראפט-עבינג רופט אן „צוואנגס-פארשטעלונגען".

אונז ווילט זיך פשוט א פרעג טאן ביי דעם ארימען, אומגליקליכען ריטמייסטער, ווי שיקע-ווערט זיך עס, וואס ער קאן אזוי פיל יאהרען איבערטראגען און לעבען מיט אזא שד'יכע?! ער וואלט זיך דאך, גאנץ געוועהנליך, געקאנט אפ'גט'ען, און א סוף, אנ'עק!.. צו-וואס טויג עס אזש צו שליידערן אין איהר מיט א ברענענדיגע לאמפ?!

דוד גאלדער אין דעם געגענווארטיגען ראמאן פון אירענא ניעמיראווסקא האט געוואוסט, אז עמיצער אנדערש האט איהם מהנה געווען מיט א טאכטער — האט ער געהאט עגמת נפש, געלי-טען א ביסעל און זיין גאנץ פערמעגען פערשרי-בען אויף... איהר נאמען.

סטרינדבערג'ס העלד ווייסט דערפאר, וואס עמיצער האט איהם ארויסגענומען די קוילען פון רעוואלווער און ער קאן זיין קינד נישט דערשיסען.

די דאזיגע נאטוראליסטען זענען שרעקליך ברוטאל!

* * *

איך רייס איבער די יסורים-קייט פון סטרינד-בערג'ס מענשען, כדי צו זאגען עטליכע ווערטער וועגען פ א ו ל ב א ר א ט א ו ו'ן, וואס האט די קרעאציע פון „פאטער" איינגאנצען דערהאלטען אויף העכסטע הויכען פון קינסטלערישקייט.

עכטקייט, אויפריכטיגקייט, פרייקייט, נאטיר-ליכקייט, שפאלצע איידעלקייט און זשעסט — דאס זענען די גרונד-פאקטארען פון דעם גרויסען אר-טיסט, וועלכען עס האט מיט שטורמישער התפע-לות אויפגענומען דער לאדזער עולם.

באראטאוו האט אונז געגעבען דעם ריט-מייסטער אין מעכטיגע דראמאטישע אקצענטען. דער דאזיגער געשטאלט האט ער געגעבען א טי-פען פסיכאלאגישען אונטערגרונד. מען פיהלט אין דעם דאזיגען שפילען זיינעם די סטאניסלאווסקישע שיטה. דער רעאליזם פערקניפט זיך מיט'ן קינסט-לעריש-טעפער שען איבערלעבען.

באראטאוו איז קודם כל א מייסטער פון דעם אזוגערופענעם „שטימען" שפילען: ער רעדט קיין ווארט נישט, און איטליכער זעהט בולט זיין אין נערליכער צערודערונג, זיין קאמף און פיין, איט-ליכער געדאנק זיינער!

צום הויכען דיאפאזאן פון באראטאוו'ס שפילען האבען זיך דערהויבען די פרוי ראזע אין דער ראלע פון לורא און פרוי פלוים אין דער ראלע פון דער ניאנקע.

ד״ר ווילהעלם פאלעק

פאול באראטאוו

וועגן „ארט"

דער בעריהמטער ארטיסט פאול באראטאוו, וועלכע גאסטראלירט איצט אין לאדז האט בעזוכט א פארשטעלונג פון „ארט". נאך דער פארשטעלונג, האט ער אין א געשפרעך מיט פריינד פון יודישען טעאטער ארויסגעזאגט וועגען דעם איינדרוק, וואס האט אויף איהם געמאכט דאס קליין-קונסט-טעאטער „ארט".

— כ'זאג פון פריהער אויס, אז איך וויל זיך נישט ארייגלאזען אין קיין דעטאלען, דאס זענען קלייניגקייטען, וועלכע האבען מיט דער עצם-זאך, מיט דער גאנצקייט, גארנישט צו טון. וואס שייך אבער טאקע דער דאזיגער „גאנצקייט" בין איך אייך מודה, אז לאדז דארף שטאלץ זיין, וואס זי האט, ד י ע ר ש ט ע (איך שטרייך דאס אונטער) אזא טעאטער ווי „ארט", דאס איז עפיס נייעס, פרישעס אזעלכעס, וואס טרעט אריין אין היכל פון קונסט אהן שום גרויסע פרעטענזיעס, פשעט-לעך און דיסקוסיעס, מ'נעהמט דארט פולע הענד פון אומעטום און מען דערלאנגט אייך — „נאט, עסט". אזויפיל געשמאק, בעציהונג און פיינפיהלענ-רע איינצעלנע טענער און גאנצע סימפאניעס מיט-אמאל, איז שווער צו געפינען, איך זעה, אז די לאדזער האבען טענות צו „ארט". זיי פערלאנגען מעהר, דאס מאכט גראד נישט אויס, דאס קומט דערפון, ווייל די לאדזער האבען געהאט די מעג-ליכקייטען דעם „ארט" אויפצוהאדעווען און נאכ-פאלגען זיין ענטוויקלונג און דער אפעטיט, ווייסט מען דאך קומט מיט'ן עסען.

איך האב בראדערזאנען נישט געקענט, אבער איך בעוואונדער זיין ארבייט, איך האב זיך ספע-ציעל געלאזען דערצעהלען וועגען יעדען איינצי-גען פון די יוגענדליכע שוישפילער פון „ארט" און איך בין געקומען צו דער איבערצייגונג, אז טאקע צוליב דער דערציהונג, וואס די דאזיגע טאלאנטירטע מענשען האבען געקומען, זענען זיי פעהיג געווארען צו שפילען אזא טעאטער, ווי מען שפילט היינט אין „ארט". דער חברה-מאן דזשיגאן איז אנ'אקטיאר אין פולען זין פון ווארט, ער איז בלי ספק א טאלאנטפולער מענש. דער קליינער גאלדשטיין איז פעהיג ארום און ארום. בעזונדערס איז מיר געפעלען געווארען שיינע מרים, וועלכע — אזוי האלט איך — בעהאלט אין זיך א טאלאנט פון א דראמאטישע שוישפילערין. וואו-ווי געזאגט דארף מען „ארט" נעהמען אלס גאנ-צעס אין איין פאק, צוזאמען מיט די טעקסטען, וואונדערבארע דעקאראציעס, ליכט, פלאסטיק, ריטם און אזוי ווייטער, כדי אייך צו זאגען: איך לאד-זער איז וואול, אז ער האט געשאפען דעם „ארט".

איך זאג אייך נאך צום סוף דעם אמת: זאל „ארט" קומען קיין אויסלאנד, וועלען זיי געטראגע-נען ווערען אויף די הענד, דערפאר, ווייל דאס איז עפיס נייעס.

די „זינדיגע מוטער" פון נ. פראנק

אויף דער פאריזער יודישער ביהנע

דער ראמאן פון נ. פראנק „די זינדיגע מו-טער" איז געווארען אינסצעניזירט פאר דער ביה-נע, יוליוס אדלער האט זיך פאראינטערעסירט מיט דעם ראמאן פון יודישען לעבען אין פאריז און זיך גענומען איהם צו בעארבייטען פאר דער פאריזער יודישער ביהנע. אין גיכען וועט מען אלזא זעהען אויף דער פאריזער יודישער ביהנע, דעם ראמאן „די זינדיגע מוטער" מיט אלע איהרע פיגורען און געשטאלטען.

„אין פאליש אויף דער קייט"

פרייטאג פייערליכע פרעמיערע

פרייטאג דעם 5. דעצעמבער קומט פאר די פרעמיערע פון י. ל. פרץ'ס „אין פאליש אויף דער קייט" אויסגעפיהרט דורך דער „יודישער טעאטער סטודיע" פון „הזמיר". אינסצעניזאציע און רעזשי-אידעס, רעקוויזיטען און קאס-יומען — יצחק ברוינער, מוזיק — הענך קין, פלאסטיק און טענץ — איזא הארארי. די פארשטעלונגען קומען פאר אין אייגענעם טעאטער זאל פון „הזמיר".

—‖‖‖—

די קלאנג-פילמען זענען א טובה פאר'ן טעאטער

אנפאנגס, האט מען געדענקט, אז דער קלאנג פילם וועט שעדיגען דעם טעאטער; לאזט זיך גאר אויס פערקערט.

גוטע בשורות און שלעכטע פאר שרייבער קומען אין איין צייט פון האליוואוד, פון דער מלוכה פון די קינאס.

לאמיר אנהויבען פון די גוטע בשורות.

האליוואוד זוכט איצט מעשיות ווי מיט ליכט. גוטע, שעהנע מעשיות, וואס מען זאל קענען פער-וואנדלען אין בילדער אויפ'ן לייוונט. און כדי צו קריגען מעשיות דארף מען האבען קעפ מיט פאנ-טאזיע' וואס זאלען זיי אויסטראכטען. נויטיגט מען זיך איצט אין האליוואוד אין גוטע שרייבער מיט שטארקער, פרישער פאנטאזיע.

די קינא-אונטערנעהמער האבען זיך ענט-שלאסען איצט אויף א נייעם שריט, פון וועלכע עס וועט ארויסקומען א גאר גרויסע טובה פאר'ן — טעאטער.

זינט עס זענען געקומען די קלאנג-פילמען אויף דער וועלט האט מען זיך אנגעהויבען נאך מעהר שרעקען פאר'ן שיקזאל פון טעאטער ווי פריהער. ווארים דורך דעם קלאנג-פילם איז דאס קינא צוגעקומען נעהענטער צו דער דראמע און האט ביי איהר ארויסגעריסען נאך א גרויסען טה-ייל, די שפראך, די שטים. ווען די קינאס זענען געווען שטיל האט דאס טעאטער נאך געהאט א וואפען, מיט וועלכע צו קעמפען: געמליך, די שפראך, די שטימע, דער געשפרעך.

איז געקומען דער קלאנג-פילם און האט צו-גענומען ביי דער לעבעדיגער דראמע איהר לעצטען פערמעגען, די שפראך, די שטימע.

און ליבהאבער פון טעאטער האבען זיך גענומען שרעקען, אז דער קלאנג-פילם וועט דער-לאנגען דעם לעצטען קלאפ דעם טעאטער.

איצט אבער ווייזט זיך ארויס א גאנץ אנ-דער געשיכטע: דער קלאנג-פילם ווערט גאר א נייע שטיצע פאר'ן טעאטער.

כדי צו קריגען, וואס מעהר שטאף פאר די קינאס האבען די קינא-מאגנאטען זיך לעצטענס ארומגעלאזט אויף די דראמעס פון לעבעדיגען טעאטער. אויב א דראמע אויף בראדוויי ווייזט זיך ארויס פאר א גרויסען ערפאלג, אזוי קומען גלייך די קינא-מאגנאטען און קויפען זי אפ.

איצט אבער האט די ערפאהרונג בעוויזען אזא זאך; נישט יעדע פיעסע, וואס איז גוט אלס פיעסע, קומט שפעטער ארויס גוט אלס קלאנג-פילם.

פון דער אנדערער זייט האט זיך אבער אויך ארויסגעוויזען נאך א זאך:

איידער מען קען וויסען צי א קלאנג-פילם וועט זיין גוט מוז מען זי פריהער זעהן אויף דער ביהנע אלס לעבעדיגע דראמע. ערשט ווען מען זעהט א פיעסע אין לעבעדיגער פארם אויף דער ביהנע קען מען בעשטעלען ווי אזוי זי זאל גע-שטעלט ווערען אויפ'ן לייוונד.

דעריבער האבען אייניגע פילם-מאגנאטען בעשלאסען א נייעם פלאן: זיי וועלען אליין עפע-נען טעאטערס און שפילען דראמען. שפילען זיי פאר'ן עולם אלס געוועהנליכע דראמען. דערפון, רעכענען זיי, וועלען זיי געווינען עטליכע זאכען ערשטענס, וועלען זיי לכתחילה אויסקלויבען דרא-מען, וואס זיי וועלען גלייך אין אנהויב זעהן צי זיי וועלען זיך שטעלען טויגען פאר קלאנג-פילם. צווייטענס, אויב זיי מוזען סיי-ווי-סיי אנקומען צו דער לעבעדיגער ביהנע, פארוואס זאלען זיי טאקע אליין נישט אנפיהרען די לעבעדיגע ביהנע, או שניידען פראפיטען אי פון דער ביהנע אי פון קלאנג-פילם.

ווי די מעשה זאל נישט זיין, איינס איז זי-כער: דאס טעאטער וועט דערפון געווינען.

און אזוי קומט אויס, אז דער קלאנג-פילם וואס האט געזאלט זיין דער מלאך-המות פון טעא-טער, וועט גאר ווערען זיין משיח.

אט דאס איז די גוטע בשורה, וואס קומט פון האליוואוד נישט נאר פאר ליבהאבער פון אמת'ן טעאטער, נאר טאקע דער עיקר פאר שרייבער.

און איצט לאמיר דערצעהלען פון דער שלעכטער בשורה.

די שלעכטע בשורה איז א קלאפ פאר דער בעריהמטקייט פון שרייבער.

יעדער קינא-געהער ווייסט, אז ווען עס הויבט זיך אן צו ציינען א בילד אויפ'ן לייוונט, קומט צוערשט א גאנצע שורה פון נעמען: ווער עס האט דאס בילד געשטעלט, ווער דער פאטא-גראפער איז געווען, ווער עס איז געווען דער דירעקטאר, די אקטיארען, וואס שפילען — מיט איין ווארט, א גאנצע מגילה. צווישען די אלע נעמען קומט אויך דער נאמען פון דעם שרייבער.

איז אבער די צרה, וואס א פילם האט גע-וועהנליך מעהר ווי איין שרייבער.

א חוץ דעם הויבט דעם עולם נישט אן צו אינטערעסירען ווער די שרייבער זענען. ער וויל, וואס שנעלער זעהען דעם פילם גופא.

און די פילם-מאגנאטען האבען בעשלאסען ארויסצוווארפען די נעמען פון די שרייבער אלס איבעריג. אויסער אין זעלטענע פאלען פון זעהר בעריהמטע שרייבער.

און אזוי האבען די האליוואוד-שרייבער געקראגען א קלאפ; דאס ביסעלע אומשטערבליכ-קייט, וואס מען האט געקאנט האפען צו קריגען אין די קינאס ווערט ביי זיי, נעבעך צוגענומען.

אין אפגרונט

סענסאציאנעל-עראָטישער ראָמאַן (17

פאַני איז ערשט אויפגעשטאַנען פון שלאָף און זי האָט זיך גלייך גענומען צום פאַפּיראָס.

ער האָט דעם בריף נישט געוואָלט ווייזען, ווייל ער האָט געוואוסט, ווי אייפערזיכטיג זי איז אויף דיוואָן, אָבער ער האָט איהר אויך נישט געקענט פערלייקענען דעם בריף.

אין אָנהויב האָט איהר אַביסעל געריהרט די בעשרייבונג פון די קליינע קינדער. אָבער דער סוף פון דעם בריף האָט איהר אויפגערעגט. זי האָט צוריסען דעם בריף און האָט איהם אַ וואָרף געטון:

— די גאַנצע געשיכטע איז אַ ליגען פון דער היילינגער פרוי, צו מאַכען דו זאָלסט קומען. זי דאַרף האָרטען האָבען איהר שעהנעם פלימעניק.

ער האָט איהר געפרובט אונטערברעכען. זי האָט זיך נאָך קיינמאָל פאַר איהם אַזוי גראָב נישט אויסגעדריקט. זי האָט איינפאַך געעפענט איהר מויל, ווי אַ רינשטאָק. און האָט פון דאָרטען אַרויס־געלאָזען אַ שטראָם שמוץ.

— עס איז לייכט צו זעהן, וואָס זיי ווילען דאָרט. צעזאר האָט זיי אַלץ דערצעהלט, און די פאַמיליע האָט זיך צוזאַמענגערעדט, מען זאָל דיך אָפּרייסען פון מיר. איך וועל אָבער נישט שווייגען. איך וועל גלייך שרייבען צו איהר מאַן, דעם אויס־וואורף, און וועל איהם אַלץ דערצעהלען....

ווען זי האָט גערעדט, איז איהר פּנים געוואָרען בלאַס, איהרע אויגען זענען אויפגעלאָפען, ווי ביי אַ ווילדע חיה, וואָס איז גרייט אַרויפצושפּרינגען אויף איהם.

נאָסין האָט זיך דערמאָהנט, אַז ער האָט פון איהר שוין אַמאָל געהערט די זעלבע רייד, ווען ער איז געווען דאָס ערשטע מאָל אין איהר הויז, אָבער דער ווילדער האַס, וואָס האָט איהם געגעבען דעם חשק אַרויפצופאַלען און שלאָגען, איז איבערגעגאַנגען אויף זיך אַליין. ווייל אין די ליבעס, וואו מען פערלירט דעם רעספּעקט איינער צום אַנדערן, ווערט מען ווי אַ חיה, ווען מען ווערט אין כעס אָדער ליידענשאַפטליך.

ער האָט געזעהן, אַז ער קען זיך נישט בע־הערשען און דעריבער איז ער אַנטלאָפען פון הויז, און האָט זיך אַליין פאַרגעוואָרפען דעם שענדליכען לעבען, וואָס ער פיהרט מיט דער פרוי. דאָס האָט איהם געוויזען דעם סוף, ווען מען האָט צו טון מיט אַזאַ פרוי.

וואָס פאַר אַ שענדליכע רייד, וואָס פאַר בע־ליידיגונגען ער האָט פון איהר געהערט!

זיין מוטער, זיינע שוועסטער, אַלע זענען פון איהר בעליידיגט געוואָרען. וואָס, האָט ער קיין רעכט נישט צו פאָהרען זעהען זיינע עלטערען? איז ער דען איינגעשלאָסען אין אַ טורמע?

אָבער איצט האָט ער אַלץ פעסט בעשלאָסען, עס מעג זיין וואָס עס איז, דעם אָוועגד פאָהרט ער אַהיים.

ער האָט גיך אָפּגעפאַרטיגט זיין אַרבייט, האָט אַרויסגענומען אַ דערלויבעניש אָוועקצופאָהרען, און האָט זיך אומגעקעהרט אַהיים, וואו ער האָט דער־וואַרט אַ סקאַנדאַל.

אָבער די פריינדליכע אויפנאַהמע, וואָס פאַני האָט איהם געגעבען, איהר געוויין, איהרע בלאַסע באַקען האָבען פון איהם אָפּגענומען דעם קוראַזש.

— איך פאָהר דעם אָוועגד! — האָט ער גע־זאָגט שטיל.

— דו האָסט רעכט, מיין טייערער, געה און זעה דיין מוטער. איך בעט דיך, פערגעס, ווי שלעכט איך בין געווען היינט אינדערפריה. איך ליב דיך, צופּיל, דאָס איז מיין קרענק.

אָ, ווי זיס עס איז פאַר איהם געווען צו קו־מען אַהיים און דורכשלאָפען די נאַכט אין זיין אייגענעם צימער. עס איז געווען אַ פערגעניגען צו געפינען זיך ווידער אין דעם אייגענעם בעטעל, און הערען דעם האָן ווי ער קרייעט. הערען דעם טייכעל ווי ער רוישט, הערען די לעמעלעך, ווי זיי מעקען, און זעהן דורך די פענסטער דעם גאָרטען, די בוימער און די געביידעס, וואָס געהערען צו זיין פאַמיליע.

זשאַן האָט בעטראַכט דעם אונטערשיד פון דעם לעבען אין זיין היים און זיין לעבען אין פאַ־ריז, מיט זיין געליבטער און ער איז איצט גע־ווען גליקליך.

ער איז אַרויס פון זיין צימער, אָבער אַלע איז הויז זענען נאָך געשלאָפען און ער איז געווען צופרידען, וואָס ער האָט אייניגע מינוטען צו זאַמ־לען זיינע געדאַנקען.

ער איז אַריין אין פאַרק און איז דורכגעלאָפען די וועגען אין די וויין־קעלערס, וואו ער האָט פער־בראַכט זיין יוגענד, און ער האָט אָנגעטראָפען זיין הונט, מיט וועלכען ער פלעגט אַמאָל שפּילען און שטיפען.

אַ קליינער ווייסער טשפּיק האָט זיך פּלוצים פאַר איהם בעוויזען.

דאָס איז געווען דיוואָן, וועלכע פלעגט אויפ־שטעהן פריהער פאַר אַלעמען. זי האָט געהאַלטען אַ מעסער אין האַנד. פון דער צווייטער האַנד האָט זי עפּעס אַרויסגעוואָרפען און איז געוואָרען רויט.

— דאָס ביסטו זשאַן? — האָט זי געפרעגט.
— דו האָסט מיך דערשראָקען. איך האָב גע־מיינט, עס איז דער פאָטער.

ווען זי איז געקומען צו זיך. האָט זי זיך מיט איהם צוקושט און געפרעגט, אויב ער האָט גוט געשלאָפען.

— זעהר גוט, טאַנטע, אָבער פאַרוואָס האָט איהר זיך דערשראָקען פאַר דעם פאָטער?

— פאַרוואָס? זעה נאָר דעם וואָרצעל, וועלכען איך האָב ערשט אַוועקגעוואָרפען. דער פאָטער גלויבט, אַז דאָס מאָל, האָט ער זיכער פערטיליגט די ווערים פון די וויינטרויבען. אָבער איהר זעהט, וואָס דאָ טוט זיך.

א יודישע אויסשטעלונג אין ראטערדאמער ראטהויז

(א בריף פון האלאנד)

דורך אַ צופאַל האָב איך זיך געפונען דעם הער־באָסט.

אָהן טומעל און אָהן טרומייטען ווערען אַזעלכע זאַכען געמאַכט אין דעם יודישען האָלאַנד. די אידי־שע וועלט־פרעסע האָט ווייניג וואָס דעריבער גע־שריבען. צומאָל נישט אַ נאָטיץ געבראַכט דעריבער אַזוי ווייניג ווי מען האָט ביז איצט געשריבען איבער ראָטערדאַם אַליין.

ס איז האָלאַנד איז איינגעפיהרט זייט עטליכע יאָהר, דאָס איז געווען צייטען פון יאָהר ווערט איינ־געאָרדענט אַ ליכט־וואָך. יעדע שטאָט מאַכט עס אין אַנ'אַנדער צייט.

די שטאָט וואו די „ליכט־וואָך" ווערט פּראַק־טאַצירט, ווערט אויסגעפוצט און דעקאָרירט אויף אַ גאַנץ איינענאַרטיג האָלענדישען שטייגער. די הויפּט־גאַסען ווערען אויסגעפוצט מיט גרינס און בלומען. צעהנדליגער טויזענטער עלעקטרישע לעמפּלעך, פע־שטעקט צווישען דעם ים מיט קרענץ, פלישטשען אַרויס מיט זייערע פערשידענע קאָלירען. די בע־לויכטונג פון די גאַסען ווערען פערגרעסערט אין די געשעפטען, וועלכע זענען ראָך די אמת'ע בעל־שמחות אויף דעם יום־טוב, אילומינירען ספּעציעל די שויפענסטער. די אַלטע קאַטעדראַלען, מיט וועל־כע האָלאַנד איז אַזוי רייך, ווערען דורך ספּעציעלע שיינוואַרפער בעלויכטען און געבען צו אַ בעזונ־דערען חן צו דער אַלגעמיינער יום־טוב־שטימונג.

געניט איהר אין אָוונט איבער די ראָטערדאַ־מער גאַסען, צווישען דער יום־טוב'ריג געשמיקטער מאַסע, די שויפענסטער זענען אַלע עקסטרא גע־שמאַקפול דעקאָרירט, — פיהלט איהר זיך נישט ווי אין אַ געוועהנליכער שטאָט, נאָר ווי איהר זאָלט געווען ערגיץ אויף אַנ'אויסשטעלונג אינ'ם טאָג פון דער עפענונג.

די אַלטע ראָטערדאַמער שוהל, וועלכע פּרעז־טענדירט צו זיין די עלטסטע אין האָלאַנד, געניסט אויך פון אילומינאַציע. עס איז דאָך דאָס גליקליכע האָלאַנד, וואו עס איז נישטאָ קיין אונטערשיד צווי־שען יוד און נישט־יוד.

לאַנגזאַם מוז מען זיך צווישען דעם יום־טוב־דיגען עולם בעוועגען. די זייטען־גאַסען זענען אין איינעם צום טייל אָפּגעשלאָסען. מען צווינגט אַזוי ארום אויף אַ ואנטען אויפן דורכשפּאַצירען די הויפּטגאַס און כאַפּען אַ בליק אויף דער אומזיסטער אויסשטעלונג.

פאַר'ן רויטהויז האָבען מיר אין די אויגען אַ בלאַסק געטען גרויסע יודישע אותיות. איך בין אויף אַ ווילע פערבליפט שטיין געבליבען. איך בין דאָך נישט אין תל־אביב, אפילו נישט אין ירושלים. און וואָס האָבען יודישע אויפשריפטען פאַר אַ שייכות מיט דער האָלענדישער ליכט־וואָך?

איך בין צוגעגאַנגען נעהנטער. אויבען דער העברעאישער אויפשריפט „תערוכה יהודית". לעז איך אין האָלענדיש:

oTentonstelling van Joodsche balange

אינגעווייניג: ס'איז פאַקט נישטאָ דאָ פרי־הער די אויגען אַ־ינצוזעהן. איך האָב געהאָפט ביים אַריינגאַנג צו טרעפען אַ קליינשטעטלדיגע יודישע אויסשטעלונג און בין איבערראַשט געוואָרען אָנצו־טרעפען אַ אויסשטעלונג פון גרויסען פערנעהם. אָנ־געפאַנגען פון אַלטע פּרוכת'ן און חנוכה־לאָמפּען פון 14־טען יאָהרהונדערט און פערענדיגט מיט אַ מאָ־דעל פון דער נייער אַמסטערדאַמער שוהל, וועלכע איז געבויט אין אַ מאָדערנעם פוטוריסטישען סטיל...

דער שענסטער טייל פון דער אויסשטעלונג איז די רייכע קאָלעקציע פון ספרים, ביכער און זשורנאַלען, אָנגעפאַנגען מיט די ערשטע יודישע ספרים פון דער בערוהמטער ערשטע אַמסטערדאַ־מער דרוקער פון די ענטש, מיט דער ליטאַנ־אַפּישער אונטערשריפט פּנים בחור־הועצער, און געענדיגט מיט די נייעסטע העברעאישע אויסגאַבען אין תל־אביב.

דאָרטען צווישען אַלטע ספרים און נייע ביכער האָב איך זיך צוזאַמענגעטראָפען מיט דעם אויבער־חזן פון ראָטערדאַם, איינער פון די געצייליטע תלמידי־חכמים, פיאָנערען פונ'ם נייעם העברעאישען וואָרט אין האָלאַנד, ה' פליישהויער, וועלכער איז שוין איר בער דרייסיג יאָהר חזן אין ראָטערדאַם, הייסט אַ סך צו דערציילען פון יודישען האָלאַנד און איבער־הויפּט וועגען ראָטערדאַם, די שטאָט וואָס זיל אויפ־ווייזען דאָס זי איז די ערשטע יודישע שטאָט אין האָ־לאַנד. מיר געהען צוזאַמען פערביי די אַלטע שוהל אויף באָטערסלאַט, וועלכע שטעהט דאָ זייט דעם 17־טען יאָהרהונדערט און לויט דאָקומענטען איז די דאָזיגע שוהל געבויט אויף די חורבות פון אַ נאָך עלטערער שוהל.

ראָטערדאַם צעהלט נישט קיין סך יודישע איינ־וואוינער. איהרע איינוואוינער. אינגאַנצען צעהן טויזענד. דערפאַר אָבער זענען ס'רוב ראָטערדאַמער יודען עקאָנאָמיש זעהר גוט סיטואירט און זייער געמיינדע קהלה־לעבען דינט אַלס מוסטער פאַר די אַנדערע קהלות.

דער ראַבינער ה' פליישער־הויז געדענקט נאָך די יודען אין האָלאַנד האָבען גערעדט צווישען זיך יודיש און ער אַליין רעדט נאָך היינט יודיש. אָבער דאָס מאָדערנע היינטיגע יודיש געפעהלט איהם נישט.

צוליב דעם בערוהמטען האָפען דורך וועלכען עס פאָהרען אַהער טויזענטער יודישע עמיגראַנטען, האָט זיך דאָ געשאַפען אַ געוויסע סימפּאַטיע פאַר פּוילישע יודען און פון דאַנען האָט זיך די דאָזיגע סימ־פּאַטיע איבערגעטראָגען אויף גאַנץ האָלאַנד.

צ. ה. וואַקסמאַן

ארום די אגענץ־אונטערהאנדלונגען מיט דער ענגלישער רעגירונג

ירושלים, (יט"א) „דואר היום" טיילט מיט אַז ה' פעליקס וואַרבורג פּרובט איבערצייגען די אין לאָנדאָן וויילענדע ועד־הלאומי־פאָרשטעהער ד"ר ארלאזאראוו און ב. קאַצנעלסאָן, אַז זיי זאָ־לען זיך צוריקציהען פון דער אָפּאָזיציע געגען די ארץ־ישראל אונטערהאַנדלונגען מיט דער ענגלישער רעגירונג. גלייכצייטיג טיילט מיט דער „דואר־היום" אַז ב. קאַצנעלסאָן האָט רעזיגנירט פון דער פּאָלי־טישער קאָמיסיע, היות ער איז נישט מסכים מיט'ן ועד־הלאומי.

לאָנדאָן, (יט"א) אויף אַנ'אָנפראַגע פון יט"א האָט ה' בערל קאַצענעלסאָן ערקלערט, אַז נישט ער און נישט ד"ר ארלאזאראוו האָבען ביז איצט נישט מסכים געווען אַרויסצוטרעטען אין נאָמען פון ועד־הלאומי. זיי וואַרטען אויף דעם אָנקום פון אינזש. רוטענבערג. ביז איצט בעטייליגט זיך ה' קאַצענעלסאָן אין די זיצונגען פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אַלס א"י־אָבסערוואַטאָר. ה' קאַצע־נעלסאָן לייקענט, אַז עס זאָל האָבען געמאַכט גע־וואָרען וועלכער עס איז דרוק פון די אַמעריקאַנער קרייזען צו בעאיינפלוסען די אנשויאונגען פון די א"י־פאָרשטעהער אין לאָנדאָן.

ה' קאהען געוועהלט אלס וויצע־פארזיצער פון דער קאנפערענץ פאר אימיגראנטען־שוץ

גענף, (י. ט. א.) דאָ איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון עקזעקוטיוו־קאָמיטעט פון דער פּערמאַ־נענטער קאָנפערענץ פון פּריוואַטע געזעלשאַפטען פאַר אימיגראַנטען־שוץ. עס איז פאָרגעלעגט געוואָ־רען צו וועהלען אַלס פאָרזיצער דעם דירעקטאָר פון „יקא" און „היקעם" עדוואַרד אונגער, דער לעצטער האָט זיך אָבער צוליב פערשידענע סיבות ענטזאָגט איבערצונעמען דעם אַמט. אַלס וויצע־פאָרזיצער איז געוועהלט געוואָרען ה' ס. קאָהען (לאָנדאָן).

„נעמט אייך מיין גאנץ פערמעגן און שענקט מיר דאס לעבן" האט זיך א יוד געבעטען ביי 2 פויערים־מערדער

פויער האט פערנארט זיין יודישען גלויביגער, איהם געבונדען און געוואלט דער'הרגענען

טלוסטע. אין דאָרף סווידאָווא ביי טלוס־טע איז געשעהן אַ שרעקליכער פאַל, וועלכער האָט באַלד געקאָסט דאָס לעבען פון אַ היגען יוד. אויף אַ נידערטרעכטיגען אופן האָבען 2 פויערים געפּרובט דעם יוד דערמאָרדען און בערויבען.

דער פויער אַנטאָני מישקאָ האָט מיט אַ פּאָר טעג פריהער געקויפט ביי דעם היגען בהמה־סוחר ה' דוד לאַנג אַ קוה, פאַר וועלכער דער יוד האָט בעדאַרפט געלד בעקומען ערשט מיט אַ פּאָר טאָג שפּעטער.

גנומעלט איז ה' לאַנג ווי געוועהנליך אַוועק־געפאָהרען אין דעם דאָזיגען דאָרף אַריין, וואו ער קומט זעהר אָפט האַנדלען. דורכפאָהרענדיג דורך דעם הויז פון דעם דערמאָנטען פויער'האָט דעם ה' לאַנג אָפּגעשטעלט אַ שיקסעלע און איהם ערקלערט אַז מישקאָ רופט איהם.

ה' לאַנג, נישט פאָרויסזעהענדיג קיין שלעכטס און מיינענדיג, אַז דער פויער וויל איהם אודאי בעצאָהלען דעם חוב, איז אַריינגעגאַנגען צום פויער אין שטוב אַריין.

פינסטער און ביטער איז אָבער דעם יוד גע־וואָרען ווען ער האָט נאָר אַריבערגעטרעטען די שוועל פון זיין בעל־חוב. מישקאָ האָט מיט דער הילף פון נאָך אַ פויער און זיין פרוי דעם יוד גע־בונדען, איהם פערשטעקט דאָס מויל און איהם דאַן געשלאָגען מכות אכזריות.

לאַנג האָט געזעהען, אַז זיין לאַגע איז זעהר אַ שווערע, אַז די דאָזיגע רוצחים ווילען איהם דערמוטשען ביז צום טויט. ער האָט אָנגעהויבען יאָמערלעך צו וויינען פאַר די מערדער, אַז ער שענקט זיי דעם חוב. ער וועט זיי אַוועקגעבען דאָס גאַנצע פערמעגען, אַבי זיי זאָלען איהם שענ־קען דאָס לעבען. די באַרבאַרען האָבען אָבער פון גאָרנישט געוואָלט הערען, נאָר דעם יוד ווייטער געשלאָגען.

צום גליק איז דורכגעפאָהרען דורך דעם דער־מאָנטען הויז, וואו דער יוד איז אַזוי שרעקליך געפייניגט געוואָרען, אַ צווייטער סוחר, אַ געוויסער בערל דאַכנער, יענער דערהערענדיג די יע־מערליכע קולות פון געבונדענעם יוד, איז תיכּף צוגעלאָפען כדי איהם אַרויסצוראַטעווען.

נישט אַזוי לייכט איז אָבער דאָס איהם אָן געקומען. ביי דער טיר האָט איהם בעגעגענט דער פויער מיט אַ מעסער אין דער האַנד און איהם ערקלערט, אַז אויב ער וועט זיך דערנעהנטערען אין שטוב אַריין, וועט ער איהם צעשניידען אויף שטיקער.

דאַכנער איז תיכף אַריבערגעלאָפען אויפ'ן פּאָליציי־פּאָסטערונעק. אַ פּאָליציאַנט איז באַלד גע־קומען צו לויפען און דעם פער'חלשט'טען לאַנג בע־פרייט פון די שטריק. אַזוי אַרום איז נאָר אַ דאַנק דאַכנער'ן, לאַנג בעפרייט געוואָרען פון אַ זיכערען טויט. בעת דער יוד איז געלעגען ביים פויער אין שטוב אַ געבונדענער איז איהם דערווייל פערלוי־רען געגאַנגען אַ טאַש מיט 120 דאָלאַר און 700 זלאָטיס. 179 דאָלאַר האָט מען שפּעטער ביים פויער אין שטוב געפונען. די אכזריות'דיגע מער־דער זענען אַרעסטירט געוואָרען.

Pamiętajcie! gdy w Waszym domu cierpią na **KATAR** NOSA, KRTANI, CHRYPKĘ i GRYPĘ
Stosujcie natychmiast **PINOMETHYL** Chroni i usuwa następstwa KATARU, **PINOMETHYL** cena 1.75
Do nabycia we wszystkich aptekcch i składach apt. w Polsce i w Gdańsku. Reprez. na Wojew. Łódzkie apteka J. CYMERA, Łódź, Wólczańska 37.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויסערס און פיס.

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א מעסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גומענע הײל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאָרן מיט מייגע באהאנדלונג און פון דייטשע פראפעסאר-דאקטאר בראכו ראזינג בעשטעטיגען זיכער דעם שטערקסטען און געפערליכסטען

בראך. אויך פאר הויקערס לייטונגען מיט הייל-גארסעטען און אפערטען פאר גערקרימטע פיס און פלאטפוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 מיטאג און פון 3 ביז 7 אין אבענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג דיפלאמען האבען אויסגעצייכנעטע אגיטערונטעס-פראפעסארן: פראפ. ד״ר באראנטש, פראפ. ד״ר י. מארישלער, פראפ. ד״ר בר. קיטלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזענבעסטע פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.

דאס געקאהרטען ה׳ ד״ר. י. ראפאפאדט, ספעצ. פאר בראך-לידענדע און לאדג, וואלטשאנסקא 59, טראגט 2. שטאק, פאר דער גיבער אינטערעסאנלאזער הילף וואס ער האט מיר דעם ערשטען טאג ראש השנה פון דעם שווערען און פאר מיין לעבען געפערליכען בראך, פאר דעם חיסנישאפטליכען פלעצליכען מיר דעם באנדאזש פון זיין סיסטעם דאנק איך אויך דאס חנה הערצליך און עמפפעהל איהם ווארים פאר אלע בראך-לידענדע
Dr. M. Minzer, N. lekarz kolejowy K. Chorych.

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכן במח ושענן כי הלך בתום
ילך במח ומפקש דרכיו יודע

איבער דעם זאלסט נאר קומען און ביורא

פון ד. מאנעלא

וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צוויטען הויף אויפ׳ן ערשטען הויף
פיעטריקאווער 17, לינקע אפיצינע פארטער, טעל. 124-95

וואו ס׳ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילנע, קארגע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואלאטניעס, קלויזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אויסלאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

בעמ.: קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווערען בײַ מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה

מיט אכטונג ד. מאנעלא,
פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה, און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועו-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערע ווארטע-ציכער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

קלאנג-פילם-טעאטער „CAPITOL"
היינט און פאלג. טעג! צום ערשטען מאל אין לאדז!

אין די הויפט-ראלען:
OLGA CZECHOWA i HANS SCHLETTOW

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג! היינט און פאלג. טעג!
גרויסע און מעכטיגע דראמע א.ג.

דער „וועלכער פערגיפטעט

טראגעדיע פון 3 מענשען, וועלכע זענען אדורכגענומען מיט׳ן פייער פון 3 ליידענשאפטען: פערלאנג, ליבע און שנאה.—אין די הויפט-ראלען:
CONRAD VEIDT, MARY PHILBIN
נעבסטער פראגראם: „הערצער-מעלאדיע"
פערשטארקטער א־קעסטער אונטער לייטונג פון ה׳ סטעפאנסקי.

אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב— 12 א זייגער ביי טאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

בעקאנטמאכונג

דערמיט מאך איך בעקאנט מיינער ג׳ קונדשאפט, או צוליב דער בעקוועמ-ליכקייט האב איך געעפענט א נ׳אפטיילונג פון מיין לאנג-עגזיסטירענד

ביטשרייפטן-ביורא פל. וואלנאשטשי 3
(פארטער, רעכטס)

וואו עס ווערען פינקטליך און געוויסענהאפט ערלעדיגט אלע ארט ביטעס אין פערשידענע אויסענדעס, ווי אויך קלאזולעס, זאבעזפיעטשעניעס, אדוואלאניעס אויף פאדאטעק דאכאדאווי, אויסקויף פון פאטענטען.
בעמערקונג: פערשידענע עצות וועגען פאדאטקאווע ספראווס ווי אויך אנדערע פראגען ווערען ערטיילט דורך א ספעציעלען גוט בעקאנטען יוריסט.
מיט אכטונג
Sz. Hochberg, Pl. Wolności 3, tel. 216-58

מיט 25% ביליגער ווי איבעראל!
דאמען= הערען= פעלצען
ווי אויך אלע איינצעלנע פעלעבלעך אין א רייכען אויסוואהל מיט גוטע בעדינגונגען אין פעלץ-וואארען-געשעפט פון
י. שווארצמאן נארוטאוויטשא 42
— טעלעפאן 166-31 —

איבערצוגעבען
פון זאפארט א געוועלב פראנט און 1 צימער מיט קיך, צוזאמען אדער בעזונדער אויף נארוטאוויטש-גאס 31 (דזיעלנא). צו ערפאהרען אין דער קאלעקטור פעטריקאווער 14.

ס׳ווערט געזוכט
1 צימער און קיך און 3 צימער און קיך פון זאפארט אין דער געגענד פון פאלודניאווע, חסכאדניא אין צענטרום שטאדט. צו ערפאהרען אין דער קאלעקטור פעטריקאווער 14.

Lekarz-dentysta
Stanisław Gelberg
זאוואדזקא 14, טעל. 08-53
נעמט אן פון 10—2 נאכמ. און פון 4—7 אווענד

לעטשניצע זגערזשער 17
טעלעפ. 116-33
ד״ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה, 1—2 נאכמ.
ד״ר יוסטמאן נערווען-קראנקהייטען 12—2 נאכמ.
ד״ר מ. קאנטאר כירורג. $4\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$, יו״ט 1—2
ד״ר פאפיערני שקולער און פרויען-קראנקה. $11\frac{1}{2}$—1 נאכמ.
ד״ר ראקאווסקי אויערן, נאז און האלז-קראנקה. $10\frac{1}{2}$—$11\frac{1}{2}$, 2—3 און 6—7 נאכמ.
ד״ר ראזענצווייג קינדער-דאקטאר 11—12, 4—5 נ״מ
ד״ר רושאנער וועגער. און הויט-קראנקה. 1—2 נאכמ.
ד״ר ווייגבערג איבערל. קראנקה, 1—2, 6—7 נאכמ.
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט 3—7 נאכמ.
ד״ר סטופעל רענטגען-קאבינעט 12—2, 4—6 נאכמ.
הינעקאלאגישע קאבינעט מעסיג טעגליך פון 1-2 נ״מ

Dr. N. HALTRECHT
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס- קראנק.
נעמט אן פון 8 ביז 9 פריה פון 12—3 נאכמיטאג און פון 8 ביז 9 אווענד.
פיעטריקאווער 10
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. ADAM GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 151-78
צוריקגעקעהרט
הויט און וועגערישע קראנקה רענטגען און ליכטהיילאינגען.
נעמט אן פון 4—7 אווענד.

אנ׳ארט צו שלאפען
פאר 2 אנשטענדיגע יונגעלייט, איז אבצוגעבען. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 33 אויפ׳ן 2. הויף, פארטער.

א בעקוועם ארט צו שלאפען
פאר 2 יונגעלייט אדער 2 פרויליינס קאמיענגא 4 וו. 13. 6294

א לירע-פעלץ
געלעגענהייטליך צו פערקויפען. אדרעס צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג. 6294

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134—72
נעמט אן פון 2—3 נאכמ. און פון $7\frac{1}{2}$—9 אווענד.

ווענבעריש כירורגישע קליניק „SANATO"
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פריי זען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
כירורגישע אפטיילונג פון ד״ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה׳ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

„PRACA"
פרויען-פאך = קורסען ביים פעראיין „פראצא", וואלטשאנסקא 29.
איינשרייבונגען ווערען אנגענומען אין דער ניי-ערעפענטער אפטיילונג פון „היטען = פיצערייי".
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג פון 9—11 בייטאג און פון 3—7 נאכמיטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
וושטשאָדניא 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד״ר אימיך נאז, האלז, אויערן ק׳	$4\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$
ד״ר ספרינגער קינדער-קראנקה. 9-11	$4\frac{1}{2}$-5
ד״ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד״ר ביבערגאל הויט און וועגער.קר.	$11\frac{1}{2}$—$12\frac{1}{2}$
ד״ר שמידעפלד נערוועו און גייסטיגע קר.	1—2
ד״ר נאלדבלאט אויגען-קראנקה.	$12\frac{1}{2}$—$1\frac{1}{2}$
ד״ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד״ר שטראלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	$4\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$

ייכט-מע וואשען, שפריך-שטראלונגען ווי שטאטלען א. א. מעקאנ-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראל. איינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף שטעלונג חיוניען און שטאם. און לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמא און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.

ד״ר לאושינסקי-סטאראפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציין, קארענען, פאמבען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

Dr. med.
H. Krauskopf
אקושעריע- און פרויען-קראנקהייטען
זגיערזשער 16, טעל. 113-47
נעהמט אן פון 4—7 אווענד.

Dr. Z. Rakowski
ספ. פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקה.
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשעל 17 פון 10—11 און פון 2—3.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציעל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אן פון 12—1 און פון 4—7 אווענד.

DR. MED. H. LUBICZ
ספ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק׳
נעהמט ווידער אן
אויף צעגעלניאנא 43, טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה׳ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאג און יו״ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערע ווארטע-זאל.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צוטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר׳ן איינהאלט און טערמינען די אנאנסען אידערער טראגט נישט די אדמיניסטראציע קיין פעראנטווארטליכקייט; די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר׳ן טעקסט—18 גר. פריטאג און פאר יו״ט—24 גר. אין דער ווייס 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60— . . . . 4 .
נאכ׳ן טעקסט—12 . . . . 18— . . . . 8 .
איבער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółka z ogr. odpow. z udziałami: Ch. J. Brzostowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.